

S a g o r

af

Z. Capelinus.

Fjerde Samlingen.

Med 4 kolorerade plancher.

Helsingfors,

Huska Litteratur- & Sällskapets Tryckeri, 1852.

Wasenius' & Komp. förlag.

1881

Imprimatur: S. Baranovskij.

1. Fotspåren i Berget.

Selt nära stranden och icke långt ifrån byn är ett berg, der barnen bruka leka om söndagskvällarna. Ången ligger strax derinwid, och det är icke swårt att komma upp, ty berget är icke mycket högt, och ofwanpå är det slätt och flackt som ett golf. Men på några ställen är det brant, och der bruka gossarna leka fästning om sommaren. Ibland är det de kristne, som bo uppå berget och förswara sig mot Turkar och hedningar, som wilja uppflättra på murarna och intaga fästningen. Ibland åter är det röfware, som tagit sin tillflykt till berget med rof och fångar och förswara sig der mot soldater och hederligt folk. Och merändels blir segern på de kristnas sida, men icke aflöper det utan mycket beswär, många knuffar och fullerbyttor, ja också ibland en sfråma och en blånad och litet grin och litet lugg både bland kristne och hedningar.

Då stå de små flickorna ett stycke derifrån på ången och se uppå och fröjda sig när gossarne äro riktigt tappra; men händer det att Turfarne och röfrarne segra, då rusa de med en fart ned på ången och taga flickorna fatt i deras fladdrande klädningar och föra dem fångna med sig på berget. Och det är icke godt att råka i röfwarehänder; der skall man se sig om att man icke trampar på fångbandet och grönskar ned klädningen och tappar alla knappålarna bort ur halsduksknibben; då träter mor när man kommer hem.

På det berget är det märkwärdigt att se huru der finnas fotspår i hårda stenen, likasom efter små barns fötter. Aldrig ha de fjäten kommit dit sedan berget blef så hårdt som det nu är; ty nog har man ibland sett gossarna stampa så mycket de orka med sina jernskodda klackar på flata stenen, men att stampa en grop i berget, se dertill ha de varit för snal-benta.

Man måste då tänka på någon förklaring, och flockaren, som är den läraste man i byn, har funderat ut någonting, som han tycker slå i lås. Han säger, att när jättarne fordom kokat gröt, ha de slagit ut på stranden hwad som blef öfwer i grytan, och när den gröten sedan hårdnat, så har deraf blifwit berg.

Men innan den ännu war riktigt hård, så ha mennisko-
barnen sprungit derpå liksom flugor på maten, och så
ha der blifwit märken efter deras fötter i gröten.
Hwad tycker du om den funderingen?

När Stor=Jonas, som tyckte sig wara lika lärd,
om icke lärdare än flockaren, hörde detta, så drog
han försmädligt på mun och menade, att efter som
bergen blifwit östa ur grytan, så borde man wäl se
märken efter sleswen. Jo pass på du, sad' flockaren,
som hit skall du få se märken efter både sleswen och
smörögat. Och derwid förde han Stor=Jonas till en
förfräckligt stor flysta i berget; jag menar, sad' hon,
att både du och jätten kunnat bli mätta af det sted-
bladet.

Med den saken må nu wara huru som helst;
för min del har jag ingenting emot att bergen warit
gröt, ehuru jag will tro att de då warit något hård-
smälta. Men jag har hört en annan historia om
sotspåren i berget, och den skall jag berätta er. Svar-
ken flockaren eller Stor=Jonas weta deraf, och det
är rätt bra, ty det är märkwärdigt hwad lärdt folk
äro afundsjuka. Dersöre ber jag er låta den historien
wara öf emellan. Jag har den af en liten flicka,
som hört den i drömmen af en engel, med hwilken

hon war god wän och befant, och jag wet ej hwad det wore för ondt uti att berätta den.

När Gud allsmäktig skapade werlden af intet, skedde det icke flug i ett ögonblick, såsom det wäl kunat ske för hans allmäfts skull, om han welat det. Utan han fann det wisare och wackrare, att låta allt så småningom reda sig, klarna, waxa till och fullkomnas, det ena efter det andra och ur det andra. Och det skedde allt under en tid af många tusende år, som bibeln på sitt wackra wis fallar sex dagar, ty den wet wäl att en dag är för Gud såsom tusende år och tusende år såsom en dag.

Wid detta Guds arbete woro englarne hans byggmästare, hwilka gingo ut öfwer werldens rymd och utförde hans werk. Englarnas furstar äro cheruberne, som stå kring Guds thron, och de äro sju, alla utomordentligt sköna och goda, men af mycket olika styrka. Och alla hafwa de haft del i Guds werk, ända ifrån Uriel, som är mild och wäl lif en blommas doft, alltintill Michael, som är så stark, att han rullar solar som flot och kastar stjernorna ur deras banor. Wi skola en annan gång tala mera om englarna.

Gud lät en dinna uppkomma i de stora toma

rymderna, der dittills intet annat war än Guds herr-
 lighets sten. Och Gud andades ut i werldsdimman,
 såsom när man andas i rök, och dimman rullade sig
 tillsamman i hwirflar och tätnade och fick en kärna
 midtuti. Och kärnan wexte och blef mycket stor i
 somliga dimmor, och i somliga blef hon mindre. Och
 Gud sade till erkeengelen Michael: gå och gif werlds-
 kropparna deras bestämde plats i rymderna. Och
 Michael gjorde så och fattade dimmornas kärnor som
 stora flöt i sina händer och slungade dem ut att rulla
 som bollar kring sig sjelfwa och kring andra dimmor,
 som woro större än de. Då sade de små englarna,
 som foro omkring i rymderna lift skinande ljus: ack
 så herrliga höga lyror Michael kastar! Och de ut-
 sträckte sina små händer att taga lyra med solar och
 planeter, men de stora werldskropparna susade dem
 förbi med dån och braf, och de små englarna blefwo
 förskräckta och gömde sina fina rödblommiga ansigten
 bakom erkeenglarnas mantlar, som fladdrade lift en
 morgonrodnad öfwer hela himlahwalswet.

Och de ofantligt stora floten rullade sin bana
 fram genom himlarna och råfode af den hastiga farten
 i brand, såsom man wet att stenarna i qwarnen bli
 glödande heta, när de gnidas mot hwarandra och gå

utan mäld. De kokade och de brunno som smält bly och glödande jern; det blef en försträckelig hetta i rymderna, och åter gömde de små englarna sina ansikten bakom cherubernas mantlar, ty de fruktade att hela den unga werlden skulle förgås.

Men så war icke Guds mening. Åter gick hans heliga andedrägt ut i rymderna, och öfwerallt der den gick, der blef swalka och kyla i de stora rullande werldskropparnas brand. De upphörde efter hand att sjuda och brinna på ytan af deras flot, de begynte att hårdna utanpå, såsom brödet, när det tages från ugnen, blir utanpå hårdt och swalt, medan det inre är mjukt och hett. De begynte att stelna och antaga fastare former, lifasom det smälta blyet, när man stöper det i watten om nyårsastonen, skjuter ut i många olika skepnader, somliga som båtar, andra som träd, och blir hårdt att taga i, fast det nyss varit flytande.

De små englarna sågo deruppå och förundrade sig storligen öfwer Guds wishet och makt. De woro barn, derfor woro de nyfiska, och de sade till hwarandra: kom, låt oss se hwad det blifwit af de stora bollarna, som susat förbi oss i rök och brand.

Så flögo de på sina lätta duswowingar ned till

den ödsliga jorden, som nyß hade swalnat på ytan och rullade med de andra werldskropparna sin långa bana fram genom himmelens trakter. De fladdrade och de flögo som strålar fring jordens yta, och der de sågo ett begynnande berg, der rörde de berget med sin fot, i mening att springa derpå och leka, som barn bruka göra. Men hu och aj, det brände, det brände under englarnas fina fötter, de drogo dem bort med hast och smärta, ty bergen woro heta ännu och till hälften mjuka som stelnande wax . . . och om de saliga små englar funnat förtörnas, så hade de säkert gjort det, men nu så logo de tåligt och godt och sade: ja det hade wi små barn för vår nyssikenhets skull!

Och sedan är det en lång berättelse om jordens första tid, huru den sköljdes af watten som ångade ned från den afkylda luften, huru den betäcktes af mull och wexter, huru djuren uppkommo och huru menniskan uppstod af mullen som lifwades af Guds heliga goda andedrägt . . . men det allt hör icke till historien om berget wid byn. Så mycket är wißt, att fotspåren i berget synas ännu och nästan likaså friska, som när de trampades för sjutusen år sedan, bara ett tusen år innan menniskor funnos på jorden. Litet mossor har wext uti dem, och myrorerna ha gjort sina

wägar deröfwer, men lifa runda och wackra och små synas englarnas fjät i berget ännu i dag, och hwem som will kan finna dem der.

Och nu så weta wi hwaraf spåren kommo, och den som will får gerna tro att bergen varit gröt och i dem söka jättarnes sles och trädsked och smöröga. Men en sak är wiß, och det är, att mångenstädes på jorden märker man englarnas spår, fastän de ej alltid synas i bergen. Ty de flyga ännu omkring jorden som strålar och skinande ljus, och man hör deras tvsta fjät om natten i kammaren, der goda barn sofwa i sina warma bäddar, och stundom ser man deras stora hwita wingar glänsa i mörkret wid barnens waggor. Och de stora starke cheruberna stå med sina swärd af eld och med domens basuner omkring Guds thron. Men de minsta bland englarna skickas ut till att wakta barnen på jorden, och hwarje barn har sin engel, som går wid des sida, fastän han ej syns. Derföre låt bli att bannas och göra illa och tänka ondt i ditt hjerta, ty den osynlige engeln wid din sida hör det nog, och se till att han icke får gråta för din skull. Men är du from och god och lyder och arbetar och beder din bön, då skall du märka ibland liksom en doft af blommor, fast du inga blommor ser, och liksom

en wacker musk, fast du inga toner hör. Knäpp då dina händer och tacka Gud och war glad och nöjd, ty då står han wid din sida, den lilla skinnande engeln, som du icke ser, och han omfamnar dig, och han kysser dig, och han älskar dig. Han är så lycklig för din skull; ack, hwem skulle ha hjerta att göra honom emot!

2. Wipplusti och gubben i mån.

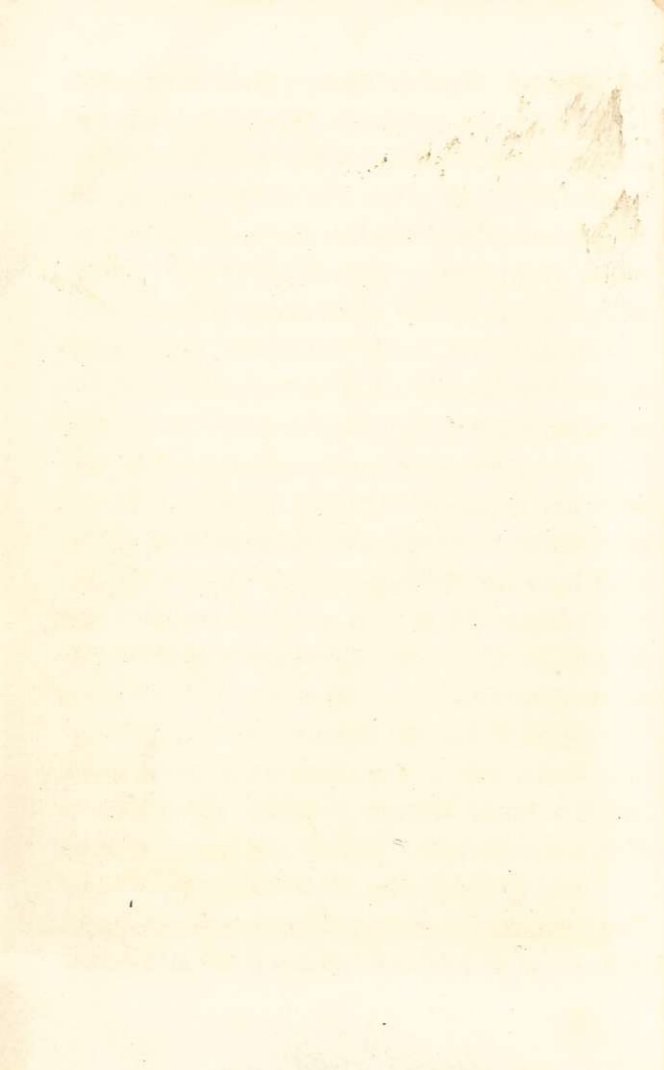

Swem will se mitt skåp! Swem will se mitt skåp! skref Wipplusti, och så ställde han skåpet på fyra stolpar på gården, och alla som i gården funnos, både stora och små, gubbar och gummor, gossar och flickor, sprungo omfull hwarandra i trapporna och ropade till hwarandra: - kom och se på Wipplusti, Wipplusti är här med sitt skåp!

Passa nu på, skref Wipplusti, för nu begynner det. Och så wred han på en wef wid sidan af skåpet, och så öppnades tafet, och så såg man en rad af granna små dockor, som rörde sig så finurligt i skåpet. Tag hatten af er, gossar, skref Wipplusti. Här kommer kejsar Napoleon med sin stora örn samt alla sina generaler, fältmarskalkar och röfswaranförare. Märker ni hwad han är stor, han är sex tum hög

WIPPLUSTI.

och hufvudet längre än kungen i Spanien och gubben i mån. Åtta er, soldaterna komma med gewäret på axeln; ur vägen, pojkar, det skall bli krig. Trrrrum, trummorna gå; ser ni den lille trumslagaren, som går så rak som en spik i spetsen för armén? Huj, der komma Engelsmännen seglande på sin flotta på hafwet . . . pass, der hör ni kanonerna smälla . . .

Kära, låt dem smälla litet hårdare, ropade gamla Kajsa i sin bindmössa. Det är märkwärdigt, jag hör ingenting, jag tror jag blifwit stendöf.

Ja jag hör heller ingenting, skrek Lat-Jakob, som hade satt sig på gräset för det att han ej hade en stol att sitta på. Jag har så långa öron och hör ändå ingenting, skrek han ännu en gång.

Tyst och håll er mun, ropade Wipplusti. Tror ni man kan höra kanonerna, när det pratas och tafslas rundtomkring som en swärm af bromsar?

Ja men jag ser ingenting, snyftade torparens lilla Greta, som ej war längre än en lagom wispet och stod bakom skraddarens Anders med hans widlyftiga wadmalsjacka. Jag ser alls ingenting jag!

Will ni hålla mun, skrek Wipplusti återigen? Jag säger er att nu komma Engelsmännen, och piff, pass, om ni ej kan höra kanonerna, så kan ni åtmin-

stone se dem. Och nu wadar den lille Napoleon med hela sin stora armé ut i wattnet . . .

Inte ser jag något watten, ropade Kajsa förundrad . . .

Ja ser ni inte wattnet, så hör ni det åtminstone, inwände Wipplusti förargad. Kitzsch, huru hafwet brusar och wågorna gå och skeppen rusta sig till batalj . . . och nu tar kejsar Napoleon ett linieskepp under hwardera armen och spatserar till stranden . . .

Inte ser jag någon strand, skref stråddarens Anders.

Will du wara tyst, bannade Wipplusti; det kan ju ett litet barn begripa att stranden är bakom skäpet. Här komma Turkar, Tatarer, Mamelucker, Rabulister och andra menniskoätare. Nu dra de sina långa sablar och begynna att slå. Kitzsch, der högg den ena hufwudet af den andra . . .

Hwad för något, skref Kajsa, slå de ihjäl hwarandra? Det är ju ofristeligt.

Skicka efter länsman att skilja dem åt, skref Lat-Jakob der han satt uppå gröngräset, och sjelf rörde han sig inte ur släcken.

Jag är så rädd, jag är så fasligt rädd, skref lilla Greta, och så begynte hon storgråta.

Swad är det för wäsen, ropade Wipplusti. Är det skick och ordning det, att man inte får slå ihjäl hwarandra i fred? Passpå, nu kommer något annat. Här komma tre skräddare på en wäg och tråta om hwem som af dem är tyngsta karlen. Strax efter dem kommer en bonde förande. Har du något beßman, min gubbe? Bara ett lodbeßman, fåra herrar. Tag hit, det räcker just jemnt till. Så wäga de skräddarne på lodbeßmanet; den ena wäger ett lod, den andra två lod, den tredje tre lod. Ja jag wiste nog jag skulle vara tyngsta karlen, säger han som wäger tre lod. Nej wänta, ropar bonden, tag bort präbbernet och syringen som du har i fickan. Så wäges den tyngsta skräddaren ännu engång, och så wäger han bara ett halft lod.

Det är inte sannt, skref skräddarens Anders i den stora wadmalsjackan. Det är inte sannt, för det der är bara trädockor och inga skräddare. En skräddare är något bättre än sådant snast.

Nu blir det igen något grannt, ropade Wipplusti. Här kommer Stora Mogul och hans hof. Han är så fet att han bär fyra tunnband omkring sin mage, och allesamman äro de af renaste guld. Efter honom kommer fru Mogul, hans mamma, som är så mager

Som en widebuske, och efter dem trippar hela hofwet på tå, ty så går det till wid ett hof. Det skall bli dans, och Stora Mogul bjuder opp prinsessan Him-melsblå till en slängpolska. Nej jag tackar, säger hon, jag har fått en sticka i foten. Gör ingenting, säger Mogul, och så spelar spelman en fanfarong, och så dansa de. Bäst det är, så spricker ett af de fyra tunnbanden . . .

Nej nu går jag min väg, ropade skomakarens Lena. Jag är så rädd att han inte håller ihop.

Gör ingenting, sade Wipplusti. Här kommer guldsmeden med sin püst och sin tång, och så smider han ihop tunnbandet. Nu dansar hela hofwet fandango. Zätten Bumburrisex bjuder opp prinsessan Lindagull och syster Lunfentus skenar af med Stora Moguls fyrahundrade fruar, en under hwar arm.

Swad för något, skrek Kajsa, har han fyrahundrade fruar? Det war mig en baddare.

Det är så bruket der i landet, svarade Wipplusti. Nu är allt godt och wäl, men så har man glömt att bjuda gubben i mån, som annars brukar wara den finaste kawaljeren på alla bröllopp. Rätt som det är, kommer han med en armé af människor . . .

Finns det menniskor i mån? ropade skräddarens Anders och lutade sig fram öfver skåpet, för att bättre se.

Det förstås, sade Wipplusti. I mån ser det ut precis som på jorden, med den skillnad att der är beständigt månsken. Det är också den skillnad, att i mån är allt upp och ned emot hwad det är här på jorden. Der ser ni gubben i mån och allt hans folk. De stå på hufwudet och gå på händerna; gör efter det, gossar.

Det är ingen konst, skreko gossarna.

Nu komma de in i danssalen, sade Wipplusti. Märker ni huru de bära storstöflar på händerna och hattar på fötterna, och fyra gånger fyra och fyrtio-tusen äro de, och nu wända de opp och ned på Stora Mogul och hela hans hof . . .

Kratsch . . . der låg skåpet i backen.

Hwad will det säga? ropade Wipplusti wippande will af förargelse, när skåpet föll i backen. Hwem har understått sig att skuffa omfull mitt skåp?

Det har skräddarens Anders gjort, swarade Lat-Jakob. Han lutade sig så långt fram för att se månmenniskorna, tills han ramlade på skåpet och knuffade hela kalaset omfull.

Kors, jag trodde det hörde till saken att allt skulle wändas opp och ned, sade Kajsa förundrad.

So det är wackert spektakel, skref Wipplusti. Der ligga nu mina sköna dockor, och alla tunnbanden ha fallit af Mogul, och hans mamma har gått twärt af, och gubben i män har mistat sin långa näsa. Hwar är Anders den boswen, han skall betala mina dockor. Anders, hwar är han?

Tag fast honom, der springer han sin wäg, ropade Lat-Jakob. Men sjelf rörde han sig icke ur fläcken, och Anders war redan långa wägar sin fos.

Ja, ja, sade Wipplusti, han skall nog få betala stolerna. Nu måste jag gå till staden att köpa skraf-welmessing till kejsar Napoleons krona, som fallit i kras, och några stoppnålar till mäster på Engelsmännens linieskepp. Farwål med er, gubbar och gummor! Farwål med er, gossar och flickor! Ni har wäl en slant åt Wipplusti. Så . . . se så . . . tack ska ni ha.

Och derpå gick Wipplusti sin wäg till staden. Nu war dit en god half mil eller så, och innan Wipplusti hunnit halfwa wägen med skäpet på ryggen, blef det mörka qwällen. Men mycket mörkt war det inte, ty fullmånen sken klart öfwer löf och toppar, och warmt

var det i lusten, ty det var midt i sommaren. Det är så godt, tänkte Wipplusti, att jag lägger mig att sofwa här bredwid landsvägen, efter natten är så wacker. Och så lade han sig.

Åhå, tänkte Wipplusti, der han låg och tittade upp emellanåt och tyckte att det var något högt till tafet — åhå, det är för besynnerligt att månen skiner så klart och ser på mig med sitt stora trinda ostanfigte. Jag kan tydligen se gubben och gumman i mån. Jo jag menar de wore inte goda uppå mig, om de wiste hwad jag ljugit ihop om dem för det enfaldiga bond-folket.

Och derpå wände han sig på andra sidan och somnade med skåpet till hufwudgård.

Men det war skrifwet i stjernorna att Wipplusti ej skulle få sofwa i fred den natten. Knappt hade han somnat, innan det begynte att förunderligt susa och brusa i de höga granarna wid sidan af vägen. Öfwer månen for någonting swart, men det war icke ett moln, det war en ofanteligt stor örn med långa ranswarta wingar, frofig näbb och förskräckliga flor. En stund gjorde örnen ringar i lusten, som örnarna göra, när de upptäckt ett rof; — derpå slog han ned som en stormwind, fattade Wipplusti i hans gamla

trafiga wadmalströja och lystade honom högt i luften. Guj . . . när han waknade, war han redan ett godt stycke ofwanom molnen. Jag måste wist drömma, tänkte Wipplusti och guuggade sig i ögonen. Men i detsamma kom ett stjernfall och susade så klart genom rymderna, att han tydligt såg den swarta örnen ofwanför och molnen nedanför och den toma blåa natthimmelen rundtomkring.

Det här är besynnerligt, tänkte Wipplusti; hade jag inte spifnyfter lagt mig att sofwa, så kunde jag nästan tro att jag såge smågubbar. Jag måste för säkerhets skull bita mig i fingret . . . Aj aj, nej nu ser jag att jag är klarwaken . . . det är för besynnerligt.

Örnen flög och flög allt högre, tills jorden slutligen ej såg större ut än en lagom silbunke, men månen och stjernorna bleswo i stället allt större och större. Det här börjar bli obehagligt, tänkte Wipplusti; jag har ännu ett godt stycke till staden, och får jag inte fejsar Napoleons krona reparerad, så är jag olyckans barn. Om jag skulle tala till örnen . . . han ser arg ut, den besten, men nöden har ingen lag. Herr örn . . . nådig herr örn . . . munsjör örn . . . ers flygtighet

Swad är det du puttrar, metmast? sade örnen på rena örnspråket, i det han upplät sin försträckliga näbb, som såg ut att kunna sluka karl och ståp i en munsbitt.

Om förlåtelse, svarade Wipplusti, aldrig i min tid har jag hört att örnar kunna tala som andra menniskor. Jag får den äran säga munsjörn att jag är ingen metmast, utan en aftningswärd gyckelmakare, som råkat somna wid sidan af landsvägen och derwid falla uti ers flygtighets flor. Jag skulle ödmjukast fråga hwart resan bär och hwem min herre är.

Det får du allt se, svarade örnen kort.

Men jag har en sak att uträtta i staden . . . en småsak . . . kejsar Napoleons krona . . . och derföre skulle jag ödmjukast be att få stiga ned.

Kejsar Napoleons krona! utropade örnen förundrad. Då ha wi ju alldeles samma wäg. Wet, dödlige, att jag är Napoleons ryktbara örn, hwilken är utstäckad att återföra hans krona, som för närwarande befinner sig i mån. Jag ämnade i sanning spisa dig till frukost på wägen, men efter så är, så kan jag gerna bjuda dig fri skjuts till mån.

Tackar så mycket, svarade Wipplusti, det är wißt ofantligt roligt att resa i så förnämt sällskap, men

jag har så litet bekanta i mån, och desutom har jag en trasig tröja och mycket brådtom.

Unga vän, sade örnen förnämt, du har nu att wälja mellan två ting: antingen blir du uppäten innan dagen gryr, eller gör du mig sällskap till mån. Och derwid hackade han helt sakta och vänligt sin reskamrat uti nacken.

Nåd, ers flygtighet! skref Wipplusti. Skona mitt lif, jag skall wisa er en annan mycket yngre och fetare än jag, en gosse wid namn Anders. War så nådig, herr örn, och ät honom i mitt ställe.

Wi få allt se, sade örnen majestätiskt. Håll nu din mun, ty wi ha icke mera lång wäg qwar.

Sådan erkebest! tänkte Wipplusti. Jag önskade att du sutte fastspikad med wingarna utbredda öfwer stallsdörren hemma i byn. Då wore du, min fjäl, lagom förnäm.

Emellertid hade örnen med sitt rof hunnit så högt upp, att stjernorna skeno rundtomkring som lanternor om julen, och månen blef allt större och wisade sig slutligen som ett stort landskap af den delikataste ost. Det är dock godt för något, tänkte Wipplusti; jag har ej ätit något sedan i går middags, och bara

jag kommer wäl till mån, skall jag göra en duftig grop i honom, det lofwar jag.

Nu äro wi framme, ropade örnen, och så stego de båda ned på mån. Der war allt så som Wipp-lusti beskref det för bönderna, — allt upp och ned. Träden stodo med topparna ned och rötterna upp, gårdarna wände skorstenarna mot marken, och menniskorna gingo allesamman på hufwudet. Ett mycket besynnerligt land, tänkte Wipp-lusti. Alldeles som i wisja länder på jorden, der allt går på sin hals. Men det är tid uppå att jag får mig ett stycke ost. Och dermed tog han sin knif och skar åt sig ett anseeligt stycke af månens horn. Hade jag nu blott en kaka bröd och en kanna surmjölk, så wädde jag som en prins, tänkte Wipp-lusti.

Nu skola wi göra visit hos gubben och gumman i mån, sade örnen. Ja det förstås, sade Wipp-lusti; munsjörn far förut och jag kommer sedan. Gör det, sade örnen och for. Jo wänta du, tänkte Wipp-lusti; jag blir wackert qwar der jag är och äter min ost i fred.

Men knappt hade han satt sig att äta, innan det uppstod ett gräseligt buller och gny på alla kanter. Gubben i mån kom tågande med hela

sin armé, och alla stodo på hufwudet och gingo på händerna. Svar är den hofwen, den riksför- rådaren, som sagt om mig och mitt folk att wi gå upp och ned? ropade gubben i mån med förtörnad stämna.

Swem skulle ha understått sig att säga om ers herrlighet en så grof osanning? svarade Wipplusti darrande i alla leder. — Det har du gjort, Wipp- lusti, utropade gubben. Och hwarje förnuftig menni- ska kan likwål se med sin egna ögon, att det är fol- ket på jorden, som gå upp och ned, men wi män- menniskor gå rätt, som man bör gå här i werlden. — Ja, svarade Wipplusti, man skall wara blind, för att inte se det. Det är ju narraktigt att gå på fötterna, när man har händerna att gå uppå.

Du har ganska funda åsigter, min wän, svarade gubben med blidare stämna. Jag hade wål lust att utnämna dig till min hofnarr, ty du ser för löjlig ut, der du står med hufwudet upp och fötterna ned. Har man nånsin sett något narraktigare! Och der- wid wände sig gubben till sin armé, som stod på huf- wudet rundtomkring och höll de blanka gewären mel- lan stortärna. — Hihhi, skrattade hela armén, något tofigare har man då aldrig sett.

Hihhi, swarade Wipplusti, och så försökte han gå på händerna, men föll i backen så lång han war.

Kom, skall jag presentera dig för min gemål, gumman i mån, sade gubben. Som du wet, kleswo wi hit för några tusen år sedan, i mening att tjära mån, men det upptogs ganska illa på högre ort, och min gumma, som war den egentliga anstifterskan, blef dömd att sitta så länge fastfilad med näsan i mån, tills den största narr uppå jorden komme hit upp. Jag will hoppas att inte du är densamme, ty för att wara uppriktig mot dig, min wän, är jag alls icke angelägen att min gumma kommer lös; hon är fastligt ordentlig utaf sig, och som det nu inte är sopadt här i mån uppå tusen år, så fruktar jag att hon kommer i städningwurmen, och då beslagar jag en stackars äkta man, som får rymma hus och hem för sopornas skull.

Nej, för mig kan ers herrlighet wara lugn, sade Wipplusti, och så gingo de. När de gått ett stycke fram, kommo de till en stor brandgul slätt uti mån; der satt gumman ganska riktigt fastfilad med näsan, och rundtomkring sutto en stor mängd af hofswets kawaljerer och damer lifaledes fastfilade. Dem har jag filat dit till sällskap åt min gumma, sade gubben för-

nöjd. De fördrifwa sin tid på ett mycket angenämt sätt under en högst animerad konversation . . . wänta, skall du få höra.

Derpå tog gubben sin snusdosa och strödde några lorn uppå den brandgula släcken. Ptschi, sade gumman i mån. Ptschi, swarade hela sällskapet. Det är en af våra märkwärdigaste uppfinningar, sade gubben. Jag will fråga, hwem af er uppå jorden gör efter den saken, att nysa så skickligt med fastfilad näsa?

Det får jag lof att lära mig, swarade Wipplusti, i mening att ställa sig in, och derwid lutade han sig ned att betrakta gummans näsa. Pang . . . i det samma lofnade gumman!

Blyt och dunder, utropade gubben, hwem hade funnat tro något sådant om dig, Wipplusti! Nu är det bäst att wi jemfa oss vår wäg, ty känner jag gumman rätt, så är qwasten inte långt borta. Jag har litet främmande hos mig i aften på smörgås och pannkaka . . . det är fejsar Napoleon och Stora Mogul och tre magra skraddare. Wi stänga dörrarna fast, så slipper inte gumman att sova.

Jag tackar så mycket, sade Wipplusti. Wi äro wißt gamla bekanta, men jag fruktar de ha litet gross till mig.

Gör ingenting, sade gubben i mån. Men der ser jag redan mina gäster komma.

Wipplusti upplyftade sina ögon och såg en oändelig rad af besynnerligt folk komma framtågande längs hela månens yta. Der kom Stora Mogul med sin mamma och sina fyrahundrade fruar; der kom Napoleon med sin armé och sin trumslagare; der kommo Engelsmännen med sina linieskepp; der kommo afbilderna af alla dockorna i gyckelskåpet, mycket wäl porträtterade, men mycket större och grymmare att påse. Och alla slöto en ring omkring Wipplusti, och alla ropade till honom, att nu wille de ändtligen betala honom för allt det ofog han drifwit med dem. Der har du för min skrafwelmessingskrona, skref kejsar Napoleon och nöp honom i örat. Der har du för mina fyra tunband, skref Stora Mogul och knep honom i näsan. Der har du för stoppnålarna i våra linieskepp, skrefo Engelsmännen och fyrade af på honom alla sina kanoner. Der har du för det jag gick twärt af, skref Moguls mamma och stack honom med en knappnål i sidan. Der har du för stickan i min fot, skref prinsessan Gimmelsblå och framade honom nästan ihjäl. Der har du för lodbesmanet, skrefo skraddarne och swedde honom med sina heta prästjern.

Der har du för det, och der har du för det, skrefo alla de fyrahundrade fruarna och hela det öfriga sällskapet, och alla beto de, knepo de, framade, luggade, knäppte Wipplusti så jemmerligt, att det war ett bitande, knipande, framande, luggande och knäppande, så att enhwar förundrade sig och man aldrig des mafe sett.

Ja blir det icke nu månförmörkelse, utropade gubben i mån, så will jag wara skapad som en basfol. Det är lycka att inte min gumma är här.

Ja detsamma kom gumman och hade med sig sin stora qwast. Hvad är det för myror och maskar som krypa i min gård? sade hon. Ja det syns minsann att här icke varit sopadt på länge.

Och dermed tog hon qwasten och begynte att sopa rent öfwer hela månenes brandgula golf, och sopade och sopade hela sällskapet bort, kejsare, sultaner, linieskepp, trumslagare, skräddare, sultaninnor och kronor och tunnband och örnar och kanoner och Wipplusti sjelf — och sopade dem bort i den blåa luften, och der kom vinden och strödde dem fring alla werldens delar till en förskräckelse och ett löje för alla himmelens ändar.

Och nu tro ni wäl att sagan är slut och säga

till hwarandra: hwad är det för mischmasch, som ingen menniska blir klot uppå? Men så är det icke; det är ännu något qwar, och det skall man strax få höra.

När Wipplusti åter kom till besinning efter det fastliga fallet med de öfriga soporna, fann han sig ligga helt stilla och fredligt wid sidan af wägen med skåpet under hufwudet. Månen hade ännu icke alldeles gått ned bakom de höga granarna, men solens första strimma syntes redan i öster öfwer den spegelklara glimmande sjön, och alla små fåglar begynte i löf och grenar sjunga sin wackra morgoupsalm. Från ängen nära intill kom blommornas doft, och daggen låg som perlor och tårar i det mjuka gröna gräset derborta på åkerrenen.

Det war för besynnerligt, tänkte Wipplusti. Har jag icke varit i mån och ätit ost och gått på händerna och lärt att nysa med fastfilad näsa och blifwit framad, luggad, biten, knipen, knäppt och slutligen bortsopad i sällskap med både bättre och sämre folk? Det war alltför besynnerligt. Männe jag drömt?

Ja det är säkert, sade han till sig sjelf. Här ligga ju alla mina dockor... stackars ofskyldiga kråk, som aldrig göra en mask för när. Här är Napoleon med sin krona och Mogul med sina tunnband, och

söndriga äro de. Jag får låf att skynda mig till staden, för att få dem hela i dag. Stackars mina dockor! Här är ju sjelfwa gubben i mån . . . och jag som kunde tro . . . ! Låt se, der ser jag månen ännu, och gumman sitter riktigt fast, der hon suttit så länge jag mins. Håhå, det faller som en sten från mitt hjerta. Jag behöfwer då inte anse mig för den största narr uppå jorden.

Hvem wet? sade en röst i skogen.

Hvem wet! upprepade Wipplusti. Hvad är det för ett troll, som retas ännu med mig på flara morgonqvisten? Aha, är det du pratmakerska? Och derwid kastade han en sten uppå skatan, som satt och skrattade i den höga granen.

Men skatan flög skrattande till nästa träd och ropade ännu länge i Wipplustis öron: hvem wet? hvem wet? — Ack du din tjufsunge! sade Wipplusti, och så gick han till staden.

3. Kyrkflockorna.

De ringa, de ringa, de herrliga stora klara flockorna ringa de döda till ro och de lefwande att tillbedja Gud allsmäktig, hwars ande susar igenom tempelhwalswen och genom hela werlden. De ringa, de ringa, till bön och frid, till maning och wäckelse; hör huru högt deras toner ljuda genom den klara sommarlusten wida omkring öfwer sjö och land! När du lyssnar på dem, de må ringa i sorg eller glädje, så tacka Gud i ditt hjertas djup, för det han så ständigt klappar på ditt hjertas dörr och säger till dig: o kom till mig! Ty hwad annat säga wäl flockorna dag från dag, än just de orden: kom till Gud, kom, kom, du arma förlorade barn, kom till Gud! Deras toner komma till dig ofwanifrån genom de höga rymder af lusten, lifasom ljuset, värmen och allt godt och allt skönt komma ofwan från Gud i himmelen. Derföre

lyfna på flockorna och mins hwad de säga dig, så skall deras slang nedfalla öfwer dig wälsignelsen, ehwad de för dig må ringa lifwet eller döden.

Det war engång en gammal kyrka, jag wet wäl hwar, men det få ni gissa. Hon war mindre än nutidens kyrkor och byggd af sten, ja af så stora stenar, att ingen menniska funde begripa huru någon varit nog stark att lyfta så tunga baddare upp i murarna. Mycket brant tak hade hon, der takorna byggde sina bon i remnorna, och små låga fönster, i hwilka funnos målade rutor från den tiden då Finland ännu bekände sig till påfwissta läran. Derinne funnos taflor så nötta, att ingen mera funde se färgerna, och jungfru Maria och Jesusbarnet och de tolf apostlarna skurna i träd; och somliga af dem hade varit förgyllda, men nu såg man knappt något mera, än spindelwäfwen omkring de heligas tinningar och litet guld på apostlarnes skägg. Det heliga på jorden skall man icke tillbedja i träd och sten, utan i anda och sanning.

Det kan man förstå, att kyrkan war mycket gammal. Ingen wiste när hon war byggd; det ena släktet efter det andra gick att söfwa dödens sömn under kyrkogolfwet eller i grafvarna rundtomkring på kyrkwallen, och det ena släktet war icke klofare än det

andra. När man frågade någon huru gammal kyrkan war, så fick man det swar, att hon säkert icke war mycket yngre än werldens skapelse, ty jättarne hade byggt henne. Wackerst swar; jo då blef man klok.

Men om jättarne är taladt i sagan om konung Nutio, och det torde wäl hända att wi en annan gång så höra något mera om dem.

Nu skola wi tala om flockorna.

Kyrkan hade ett torn, som war så högt, att när man klev på tuppen och stod på tåspetsarna, kunde man se sju andra kyrktupper i socknarna rundtomkring. Klofstapeln stod nära intill och war mycket mindre, ty två stora få sällan rum bredwid hwarandra här i werlden. Han war rödmålad, af träd och hade en gång blifwit flyttad på rullar, som war en stor märkwärdighet och räckte att tala om i långa tider. Här funnos två flockor, storklockan och lilllockan. Storklockan war, likasom kyrkan, så gammal, att ingen wiste när hon först begynt ringa; på henne stod bara en wers ur bibeln och gjutarens namn, som är rätt och billigt, ty när man är död, så lefwer ens minne qwar i det goda man gjort. Storklockan hade haft förunderliga öden. Hon hade under stora ofreden varit nedsänkt i sjön, för att bergas undan fiendens hand,

och de som förde henne dit, blefwo sedan döda innan det blef fred i landet, så att ingen mera kunde säga stället der hon war sänkt. Folket i trakten war fattigt och hade ej råd att kosta på nya flockor; det söktes och söktes kring hela sjön, men ingen fann den förlorade. En enda i hela socknen hade spaning på flockan; det war en liten flicka, fyrfowäktarens dotter, lilla Lisa, och hon war blott sex år gammal. Hennes fader bodde wid sjön, och när Lisa ibland om somrarna klef i fadrens båt och rodde ut på fjärden om söndagsmorgnarna, hörde hon flockan ringa nere i sjön. Det sade hon när hon kom hem, men de kloka i socknen drogo på mund åt sådant joller. Då hände tidigt en midsommarmorgon, när solen rann upp bakom den mörka tallskogen på andra sidan om sjön, att Lisa i sin båt hörde flockan ringa tydligare än någonsin förr. Och fyrfowäktaren, hennes fader, rodde ut med manskap och fann flockan och uppsatte henne med stor fröjd i flockstapeln, som då blef byggd. Alltsedan har hon ringt med den allraklaraste klang, men klarast och skönast ringer hon när en god menniska dör, ty flockorna ha också ett hjerta, fastän det är af malm; de fröjda sig med Guds englar, när en själ är wunnen för himmelen.

Lillfloctan hade ock sin historia, fastän den är mindre förunderlig. När kriget war slut och folket åter samlades till den gamla kyrkan, manade ingen flocta mera till andakt och bön, ty det war den tiden när storkloctan låg förgäten i sjön. Svar skulle man då taga pengar till en ny flocta? Alla karlar stodo rådlösa och togo sig wäl hundrade gånger med handen bakom örat, såsom det är på högsta modet här i landet, när någon will rätt estertänkeligt begrunda en sak. Men gummorna och flickorna wiste råd. De satte sig ned att spinna och wäfwa; der surrade spinnrocken natt och dag, och natt och dag flög spolen som en pil genom den fina ränningen, och så fingo de många hundrade alnar det whitaste lärst och menade att det wäl borde förslå till en flocta. Fattiga folk, de wiste icke att malmen war dyr och mästaren fanske än dyrare. När de bjödo sitt lärst åt gjutaren i Stockholm, bjöd han dem igen en grötklocta, sådana man brukar på fartyg att ringa, när gröten är brassad och kocken står rödbrusig med sleswen i hand i kabysdörren. Sward war att göra? Icke kunde man hänga i kloctstapeln en grötklocta. Men på den tiden regerade i Stockholm en drottning wid namn Ulrika Eleonora. Hon hörde talas om både lärst och flocta, och det behagade hen-

nes drottningasinne mycket wäl, att gummor och flickor i Finland woro så raske. Stray satte hon sina hof-fröknar att spinna och wäfwa, och det är wäl möjligt att de förnämsta bland dem gjorde en knyck på sin fina näsa, men den tiden gick mycket an, som nu skulle wara en omöjlighet. Allt hwad de spunno och wäfde det köpte drottningen, och penningarna skickades stray till flockgjutaren. Så fick man en flocka, som war icke mycket mindre än storklockan och mycket blankare, och det är wist, att när flockan för första gången lät höra sin ljudande malm, då greto alla gummorna, då knäppte alla flickorna sina mjuka händer, och alla tackade i sitt sinne Gud och den milda drottningen; men hwad de sjelfwa gjort, det tycktes dem icke wara stort wärdt att tänka uppå.

Det war flockans historia. Nu skola wi tala om wäftarens Lisa.

Hennes fader war en stark groflemmad karl, som war både wäftare och ringare. Hwar söndag, när han upplåst fyrkodörrarna, lät han folket sköta sig sjelfst och gick med långa steg till flockstapeln. Huj, det gick med en fart, när han hoppade på tvärslån öfwer storklockan. Då smög sig den lilla Lisa efter honom uppför de höga trapporna, och i början wan-

lades smäll för sådant öfwerdåd, men innan fort blef hon wan och klef bara på, utan att se sig om till höger eller wenster. Der satt hon helt tyst och såg huru den tunga wäldiga flockan begynte att swänga, först i små wändningar, sedan i större, och huru den omwiga fläppen midtuti började gå som pendeln i ett ur och pang! föll ned emot flockans sida, så att en klar ton sprang ut ur malmens hjerta och hördes wida omkring. Och allt högre och högre swängde storflockan, tills hon slutligen stod nära nog upp och ned och wäggde och wäggde mellan stå och falla, men sist med en hög klang swängde ned och så åter upp på den andra sidan. Hi och husch, det war ett sus genom luften och ett brak i hela flockstapeln, så att man trodde alla wäggar nära att ramla. Men rätt under den grågula stora flockan satt en liten ljushårig flicka tyst och leende på en pall i flockstapeln och tänkte aldrig ett ögonblick uppå att flockan kunde störta som ett berg ned öfwer hennes hufswud och krossa henne i finaste smulor, så att ingen kunnat säga hwem det lefwande wäsende warit, som suttit på det ställe der flockan föll.

Och Lisa höll af sina flockor så som man håller af den käraste sak här i werlden, näst Gud och sin

hjertanskär. Ufta dig, sade hennes fader; när man så ständigt hör på flockornas flang, blir man döf. Hvad vill det säga, far? sade Lisa. Det vill säga det, sade fadren, att dina öron icke mera höra det wackra i werlden, psalmernas ljud och fåglarnas sång, ej heller menniskors tal; och så står du ensam i en stor tystnad, som med nattens stillhet omgifwer din själ. — Kunna de döfwa höra flockornas ljud? sade Lisa. — Ja wäl, sade fadren; jag tror att de flesta döfwa kunna höra flockorna. — Nå hwad är det då för nöd? sade Lisa.

Men det gick som fadren hade sagt. Ju äldre Lisa blef, desto stillare och tystare blef werlden för hennes öron rundtomkring. I början hörde hon myggans sus i skogen om sommaraftonen, och det förekom henne som hörde hon på långt afstånd flockorna ringa. Efterhand fingo alla ljud i hennes öron en likhet med flockorna: — fågelens qwitter i björkens grenar, försens sus och menniskors muntra tal, när de samlades att leka på kyrkowallen om söndagsqvällarna — allt ringde i Lisas öron som klingande malm, och likwäl kunde hon ej skiljas från sina fåra flockor. Slutligen märkte nog alla att Lisa war döf, och mången förjde deröfwer, men mest hennes fader wäktaren, ty en mil-

dare och bättre flicka fanns icke. Men det kunde nu icke hjälpas, och så tänkte ingen vidare derpå. När den lilla flickan gick tyst och mild sin wanliga väg till flockstapeln, sade allt folket, som såg henne gå: se der går wäktarens Lisa, som ingenting annat hör i werlden, än flockornas slang.

Wid den tiden war Lisa tio år gammal och lefte som barn bruka göra; men hennes lefsaker woro de stora flockorna i tornet. Dem smekte hon som doctör, dem skurade hon så skinande blanka, och minsta dam fick ej synas på dem. Hon kallade flockorna Stora-gull och Lilla-gull, hon bannade dem när de ringde illa och berömde dem när de ringde bra. Hon talade till dem, och de swardade henne med sina röster af malm; hon förstod deras språk mer än människors språk; hon hörde ju intet annat än dem.

Nu skall ingen tro att Lisas öden woro mycket besynnerliga och att jag berättar dem derföre. Hennes yttre lesnad war icke mycket olif andra människors, som bo i landsbygdens enformiga lugn sitt lif igenom. Men hon war en af dem som fyrkflockorna fallat mer än andra till Gud redan i lifwets ungdomsblomma, och derföre skola wi minnas henne, när wi tala om flockorna.

Du mera den yttre werldens portar slötos för hennes själ, så att alla deß tusende toner och ljud för henne förstummades och småningom tystnade stilla bort, så att slutligen endast klockornas manande stämman ständigt ropade i hennes öron: kom till Gud! kom till Gud! — desto mera wände sig hennes tankar och håg inåt till själens högsta innersta lif i Gud, så att allt det jordiska för henne blef såsom ett sken och en dröm, men Gud allena syntes henne wara det högsta goda, sköna och öfwer allt tillbedjanswärda. I sin lefnad hemma med menniskor war hon god och tjänstaktig, hon gjorde alla sysslor och arbetade mer än någon, men hennes bästa glädje och åtrå lågo icke ditåt. Hon war lif ett stilla watten, som i sitt klara djup speglar himmelens sol och nattens stjerner och städse bär i sitt sköte en bild af höjdens oändliga skönhet.

Och klockornas klang följde Lisa genom hela hennes lif, såsom den följer alla menniskor, fast mången icke ger aft deruppå. Om jag kan begripa hwad som kom åt lillklockan den dagen du bars till dopet, sade hennes fader wäktaren. Aldrig har jag hört henne ringa med en sådan klang af klaraste silfwer. Hade det varit storklockan, jo då hade jag förstått hennes klingelklang, ty hon är från påswiska tiden; der är silfwer

i henne, det hörde jag min far säga i werlden; gjutaren har insmält i malmen en helgonabild från Rom. Det är trolltyg i den flockan, det hör jag på själaringningen. Swär gång en bos eller rackare ringes ut ur lifwet, så hör man i flockan ett skrällande och ett jemrande, så man kunde tro hon wore sprucken. Men ringer hon för en god menniskas själ, si då har hon en annan ton, då ringer hon så ljusweligt som en psalm och en bön; det kommer du att få höra, när det engång ringes för dig, kära barn.

Men här står jag och pratar i nattmössan, tillade wäktaren skrattande. Lifasom någon kunde höra sin egen själaringning!

Lisa såg uppå hans läppar hwad han sade och swarade mildt och godt som hon brukade: flockorna ha nog förstånd och hjerta, utan att far behöfwer stylla på trolltyg. När en god själ flyr bort ifrån jorden, så klänger han sig fast i flockornas toner och stiger med dem till himmelen. Och då andas själen sin egen skönhet in i tonerna, så att de klara och klingande swäfwa upp i den genomskinliga blåa luften bort till Gud.

Sa ja, wi få wäl höra nästa pingst wid din första nattwardsgång, sade wäktaren; och derwid blef det.

Så kom pingsten. Wäktarens Liza war nu sexton år gammal och skulle med de andra skriftskolebar-
 nen gå till Herrans bord. Den dagen wille wäkta-
 ren ringa wackert, och det wille äfwen flockorna. Det
 war en morgon i sommarens första barndom, när alla
 wäsen i naturen synas unga och friska som blomstrande
 barn. Och flockorna ljödo nu heligare, andaktsfullare
 än någonsin förr; så djupa och rena hade man al-
 drig hört dem förr, och allt folket, som längs vägen
 kom gående till kyrkan med skorna i handen och psalm-
 boken inlindad i näsduken, skyndade med förundran
 på sina steg och sade: Herre Gud, hwad flockorna
 ringa wackert i dag! Och inne i kyrkan ljödo psal-
 merna, den hwitflädda ungdomen trädde i långa ra-
 der fram emot altaret; der stod en from och ädel prest,
 han nedfallade öfwer dem wälsignelsen, och de fingo
 Christi lefamen och blod under andakt och warma tår-
 rar. Sift af alla kom wäktarens Liza; hon war den
 enda som icke hörde psalmernas ljud och prestens wäl-
 signelser, hon hörde blott flockornas klang, men den
 war för henne både psalm och wälsignelse. Hon läste
 Guds ord på prestens läppar och förstod det så wäl;
 ja hon tackade Gud mer än alla de andra, och den dagen
 blef sedan räknad som en af de skönaste i hennes lif.

Två år derefter stod Lisa brud, och hennes fäst-
 man war flockarens son, som ofta brukade ringa lill-
 flockan wid wäktarens sida, när Lisa satt med sin söm
 i tornet. Nu skall det ringas med fart och fröjd,
 skref wäktaren och war så glad, att han säkert dansat
 på ett ben, om han ej warit så gammal. Akta dig,
 ropade han till grannen, som den dagen ringde lill-
 flockan, akta dig bara att icke wadmalsskörtet af rocken
 kommer mellan flockan och kläppen, för då spricker
 hon, och då skulle drottning Ulrika Eleonora wända
 sig i sin graf. Guf, nu skall det ringas! — och der-
 wid hoppade han med hela sin tyngd på trampsteget,
 så att storklockan med ens wändes rätt uppåt och lät
 höra en klang som for öfwer berg och dalar. Och
 bium baum, nu blef ett ringande med fröjd och lust,
 och derpå kom hela brudskaran i procession till kyr-
 kan, spelmannen främst, och wäktarens Lisa war klädd
 i frans och krona och hörde flockornas klang, men
 intet annat hörde hon på sin bröllopsdag, och likwäl
 war hon så glad.

Så gick ett år förbi. Då bar Lisa till dopet i
 kyrkan sitt första barn, och åter ringde flockorna lustigt
 och gladt, och åter hörde hon intet annat än dem.
 Men hon såg desto mer, hon såg sitt lilla leende barn.

Och klockorna ringde i solskensmorgonen öfver den unga modrens fröjd.

Åter förgingo några år; då såg man Lisa föra sin förstfödde bort till hans tidiga graf. Der låg den lille så blef och stilla med en grön frans på locket af sin hwita lista. Och den unga modren gret. Men klockorna ringde i den mulna höstdagens storm... deras klang war så mild som ett barns bön, men likwäl så sorgsen som ett swiket hopp och en skön, men förlorad framtidsdröm.

Sedan gingo åter flera år förbi, och så kom den dag, när wäktarens Lisa förde sin älfsta dotter till Herrans bord. Och åter ringde klockorna som fordom, och åter stod sommaren i sin första blomstrande barndom och lyfnade på de kända tonerna ur malmens hjerta. Den lyckliga modren hörde dem i sin själ och gret af glädje.

Åren fortsatte sitt lopp och samlade mycket af det fördna i grafwen, medan det nya och friska kom upp i det förwifnades ställe. Klockorna låto höra sin klang i både smärta och fröjd. Wäktarens Lisa ledsagade till den ewiga hwilan sin fader wäktaren, sin man, den högt saknade; hon gömde i jorden fyra af sina barn och nästan alla wänner från hennes ung-

domstid. Det unga släktet blomstrade upp; hon förde sin dotter till brudstolen, hon förde till dopet sina leende barnabarn. Och hvarje gång hörde hon flockorna ringa, och hvarje gång tackade hon Gud för sorgen och för glädjen i djupet af sin själ.

Sist kom en jul, då wäktarens Lisa war gammal och grå och stod der, omgifwen af de unga, som ett lefwande älskadt minne från fordna dagar. Då tänkte hon uppå sin barndom, när julen war så fär, och bad sina barn att åka henne till kyrkan tidigt om jultidningen. Och de gjorde det, ehuru icke gerna, af fruktan för hennes skull, ty wintern war kall och himmelens stjernor skeno sprakande klara i den snöiga mörka decembermorgonen.

När då bjellorna lustigt flungo och slädarna ilade fram i fapp uppå landsvägen och man nalkades kyrkan och ljusen strålade som en dag genom de gamla målade fyrkfönsterna, då hörde Lisa ännu en gång sina kära flockor ringa. Det syntes henne wara den skönaste af alla toner i werlden, och med ångan af hennes andedrägt i den frostiga winterlusten steg hennes tackfama suck till Gud. Men när hon kom in i den upplysta kyrkan, wände hon sig full af häpnad och glädje till sina barn, som ledsagade henne, och

sade till dem: jag hör psalmerna! Och de sade sinesemellan: hwad mände det betyda, att mor hör psalmerna, som hon icke hört sedan hon war tio år gammal?

Dock när gudstjensten war slut och flockorna åter begynte ringa, funno de att den gamla med hopknäppta händer somnat bort ifrån lifwet och gått till en bättre werld. Då sade de åter sinesemellan: nu weta wi hwarför mor hörde psalmerna. När den ewiga morgonen skiner in öfwer denna jordens natt, då flarna i sista timman de godas och de rättfärdigas sinnen, så att de se hwad de icke sett, och de höra hwad de icke hört på länge. Ty de stå redan till hälften in i himlens oändliga klarhet.

Och flockorna ringde ännu engång, och det war deras själaringning för henne, som så länge älskat dem och icke hört något annat i werlden än dem. De ringde med sin allrassönaste klang, det susade genom winterlusten som en wälsignelse och en bön, och allt folket som stod deromkring på kyrkowallen knäppte hop sina händer och sade: Herre Gud, hwad det är wackert när flockorna ringa!

4. Piffu Matti.

Borta wid wägen står ett torp; det har ett fönster så litet, att när man der ser det runda ljuslockiga hufvudet af en liten gosse, fyller han hela fönstret. Fordom war der en skorsten af tegel, wäggarna woro rödmålade, och en nätt gårdsgård omhågnade stugan och det gröna potatislandet. Men nu ser der fattigt ut, mycket fattigt, der kommer röken ut genom ett hål i torftaket, och gårdsgården har ramlat för längesedan. Det kommer sig deraf, att der bor en gammal blind soldat och hans lifaså gammal gumma; de kunna hwarken arbeta eller bygga, de skulle dö af hunger, om icke gubben pyßlade med att binda nät och gumman att göra qwastar och om icke socknen årligen gäfwе dem tre tunnor spannmål till bröd.

Bättre såg der ut för fyra eller fem år sedan. Då bodde i stugan, jemte de gamla, ett ungt och rasft

par, deras son och sonhustru, de arbetade flitigt, och wälstånd war i huset, ända tills olyckan kom. Ty en söndagsmorgon hände sig, att den stora fyrkåten, som förde till kyrkan allt folk i byn, kantrade för en stormil midtuppå sjön, och der förgingos både den unge mannen och hans hustru samt många andra i wågorna. Men de båda gamla hade den dagen blifwit hemma, gubben för sin blindhet och gumman för att sköta ett litet barn. När då klockorna hördes ringa till gudstjänst öfwer sjön, war det tillika en själaringing för de döda, dem Gud så hastigt kallat till en ewig gudstjänst i himmelen.

Så sutto de båda gamla qwar i stugan helt ensamma med sin sorg, sin fattigdom och sitt lilla barnabarn. Ty det enda arf de hade efter de båda föara som förgåtts war en liten pilt som hette Matti, och efter han war så liten, kallades han wanligen Piffu Matti. Han war rund och rödblommig som ett moget äpple, och ärliga flara blåa ögon hade han och ett hår så gult som guld; — det war det enda guld som Piffu Matti ägde. Hans trinda ansigte war det som brukade fylla stugans fönster, när något märkwärdigt rördes på landsvägen. Om du nänsin for der förbi, har du säkert sett honom. Kanste for du en mörk och

fulen höstafton wägen fram; då har du sett elden glimma lysande klar från spiselhällen i det fattiga torpet, den blinde soldaten sitter och binder sin not, den gamla gumman läser högt ur bibeln huru de fattiga blinda som bo i det mörka landet skola se ett skinande ljus; det ljuset är Jesus Kristus, som öppnar de blindas ögon. Och Piffu Matti sitter på hällen i eldskenet med fatten i sitt knä; han hör så fromt uppå, liksom wiste han nog hwad farmor läser, men sist kommer sömnen så söt i hans blåa ögon, och hans runda blomliga kind sjunker sakta ned mot den gamlas knä. Och sitter du än i rikaste wagn derute på mörka wägen, så ser du med glädje och afund in i den fattiga stugans armod. Der är andakt och der är ofskuld; der är bönens frid som läker hjertats sorger; der är förtröstan till Gud, som lifar all lifwets nöd. Denna stuga är rik; tror du wäl att hon wille byta sin skatt mot palatsernas guld?

Men far du den wägen en grön sommardag, så har du sett att nära till torpet är en grind; der måste du wackert stadna, om ingen kommer att öppna. Men wänta, det dröjer ej länge, förrn Piffu Matti är der. Der syns han redan i stugans dörr, han springer öfwer stoß och sten för att hinna i tid, och det långa

gula håret fladdrar för blåsten. Nu är han wid grinden; har du en slant, så fasta åt honom, han hoppas derpå, men helst en ny som blänker, ty det är hans glädje; icke känner han penningens värde; qwartkopfen af koppar gör honom samma fröjd som en blank dufat. Men akta, jag ber dig, att fasta slanten på wägen, innan hästar och wagn farit grinden förbi. Ty Piffu Matti tänker ej längre än näsan är lång; ser han engång slanten blänka på wägen, så springer han till den och låter grinden falla dina hästar på nosen. Banna honom icke för det; när du war liten, war du ej en bit klofare.

Piffu Matti åt hårdt bröd och mjölk med spisöl i hwardagslag, men ibland wankades potates och surmjölk, och då war det kalas. Deraf frodades han och wexste för hwarje år allt trindare. Läsa kunde han icke, annat än böner utantill. Men han kunde stå på hufwudet och stupa fullerbytta der gräset war mjukt; han kunde fasta smörgåsar öfwer den flara sjöns yta wid hemstranden, när farmor gick att twätta hans stjortor. Han kunde föra på slät wäg och rida grannens häst att wattnas, bara någon gick bredwid. Han kunde skilja ripans spår ifrån skatans på snön och hade noga reda på wargffjätana. Han kunde

tälja en flåde af pertor samt laga sig hästar och for af grankottar. Detta war Piffus meritsförteckning, och det war lärdom nog för en liten en en. Men det förslog icke. Piffu Matti led brist uppå en oundbärlig sak här i werlden. Jag wet ej om jag bör tala om det: han hade inga byxor.

Det kom sig af två orsaker. För det första woro hans farfar och farmor mycket fattiga. Och sedan så war det på högsta modet bland alla små gossar i byn, att gå utan det som Piffu Matti gief utan. Men det gjorde de mest i hwardagslag; om söndagarna woro de alla som annat folk. Blott Piffu Matti ensam hade hwarfen söndag eller hwardag det som han skulle ha här i werlden, och det gjorde honom på sifstone mycket bekymmer.

En lång tid begrep icke Piffu Matti att honom selades något; han gief så tapper och glad i sin lilla skjorta, som om aldrig några öfwerflödiga plagg här i tiden funnits. Men hwad hände! En söndagsmorgon, när allt folk samlades wid stranden, för att fara till kyrkan, förklarade Piffu Matti att han wille fara med.

Det går inte an, lära barn, sad' farmor.

Swarsför inte det? sad' Piffu Matti.

Du har inga kläder.

Piffu Matti blef mycket funderfam.

Nog funde jag wäl ha en gammal fjortel att låna dig, sad' farmor. Men då tro alla att du är en flicka.

Jag will inte wara en flicka. Jag will wara en karl, sad' Piffu Matti.

Allt skall man se, sad' farmor. Karl är karl, om han inte är större än en sexstyfversslant. Blif du wackert hemma, Piffu min!

Och Piffu blef hemma den gången. Men icke långt derefter hölls ting i byn, der församlades mycket folk, och bland andra kom Wipplusti med sitt gyckelskåp. Alla wille titta i skåpet, ty der såg man kejsar Napoleon Bunaparta med sin guldkrona och sin långa sabel, stora Mogul med sina tunnband om magen och sitt fastliga skägg, prinsessan Lindagull som ledde tigern Ahriman i halsband, jätten Bumburifax och tomtegubben i Åbo flott. Somliga gåfwo Wipplusti slantar, andra gåfwo honom en kaka bröd, många gåfwo allsingenting, och somliga sade honom stygga ord, men alla hade de mycket roligt. Det hörde Piffu Matti andra piltar berätta och förklarade strax, att han wille med och se på gyckelskåpet.

Det går inte an, kära barn, sad' farmor.

Svarför inte det? sad' Piffu Matti.

Der är herrskap och förnämt folk, både domarn, siftererna, länsman och brofogden. Inte kan du gå dit utan kläder.

Piffu Matti stred med sig sjelf en stund, och Wipplustis alla dockor lekte i hans håg. Slutligen sade han: om farmor skulle låna mig fjorteln. . .

Der är han, sad' farmor och skrattade. Nu ser du ut som en flicka, sad' hon, när den lille sjäpade i fjol öfwer stugugolswet.

Om jag ser ut som en flicka, så går jag inte dit, sad' Piffu Matti. Jag är ingen flicka, jag är en karl.

Wißt ser du ut som en flicka, sad' farmor, men du kan ju säga åt alla du möter på wägen att du är en karl.

Det kan jag göra, tänkte Piffu Matti, och så gick han. På wägen mötte honom en resande herre, som stadnade och sade: kan du säga mig, min lilla flicka, hwar tinget hålles?

Jag är ingen flicka, jag är en karl, sad' Piffu Matti.

Inte ser du så ut, sad' den resande.

Piffu Matti swarade ingenting, men när han kom till tingsgården, ropade han så högt, att alla hörde det: jag är ingen flicka, fastän jag ser så ut, jag är en karl!

Alla gubbar och gummor skrattade, alla gossar och flickor samlade sig i en ring kring Piffu Matti och retades och ropade: se på lilla syster, nej se på Maja, hvar har du fått en så wacker flänning?

Det är farmors fjortel och inte min, sad' Piffu Matti. Jag är ingen Maja jag, jag är Matti må ni se.

Då tog den störste och elakaste af gossarne Piffu Matti på nacken, bar honom fram till gyckelskåpet och skrek öfwer hela gården: hwem will se en karl i fjol! hwem will se en karl i fjol!

Piffu Matti blef ond, tog pojken i lufwen och luggade honom af alla krafter. Det är inte min fjortel, det är farmors, skrek han, och så begynte han gråta. Men den stygge kamraten ropade än hårdare: hwem will se en karl i fjol! — och så bar det med luggande och skrifande af kring hela tingsgården. Aldrig war Piffu i en sådan skjuts. Han gret, han skrek, han flöstes, han bets, och när han ändtligen slapp lös, tog han till fötter det mesta han funde och sprang

och snafwade öfwer fjorteln, klef på fötter igen med gråten i halsen, snafwade återigen, kom ånyo upp och sprang allt vidare på. Så kom han andtruten och snyftande hem till farfars stuga. Kläd af mig fjorteln, ropade han, jag will inte ha någon fjortel, nej aldrig i werlden will jag ha någon fjortel! Jag är en karl.

Gråt inte Piffu min, sade farmor tröstande. När du blir stor, skall du wisa att du är karl så god som en annan.

Ja, sade farfar, och nästa gång skall du få låna mina byxor.

Det kunde man se, att bra swaga woro de gamla för Piffu fattig. Nu fick han en smörgås, och dermed war hans sorg förglömd. Han satte sig i ett hörn af stugan och tänkte icke vidare på stammen för en karl att gå klädd i fjol.

Någon tid derefter blef der på wägen ett dammande af åkande och springande, ty der wäntades en hög herre, som reste landet omkring, och så hög war han, sade man, att wäl kejsaren icke war mycket högre. Allt folk församlades att se uppå honom, och det berättades på förhand förunderliga ting. Han åker i guldwagn, sade man, han har tolf hästar ispända; klädd

är han från topp till tå i silfwer och skrafwelmesfing (man högg då till det grannaste man wiste). Men de små barnen hade sina tankar för sig. De inbilade sig, att den höge herrn skulle bära på ryggen en stor näfwerkout, fylld med silfwerflantar och lakritsstänger, hwilka han skulle utkasta åt barnen på wägen.

Det ryftet kom till Piffu Mattis öron, och strax förklarade han att han wille wara med. Han hade allt sitt eget lilla hufwud för sig, Piffu stackare, som det ofta plär wara med farfars och farmors guldgrisar.

Du will? sad' farmor. Wet du hwar din wilja är? Jo i min fjolsäck.

Och desutom har du inga kläder, sad' farfar småleende. Kanste will du åter ha farmors fjortel?

Jag will inte ha någon fjortel, skref Piffu Matti och blef röd som ett hallon om sina små ruuda kinder. Nej aldrig i werlden will jag ha någon fjortel. Jag will ha farfars byxor.

Allt skall man höra! sad' farfar. Nå kom hit och led mig på winden, så wi försöka hur de passa dig.

Hvem war glad, om icke Piffu Matti! Han slög som en katt uppför stegen, så att farfar knappt kunde följa honom. Så kom man till den stora grönmålade

kistan, som stod längst i hörnet på winden och som alltid varit ett föremål för Pikkus stora respekt, hwar gång han war der att gillra ut fällor för mössen. Det första som sken den lille i ögonen war en stor sabel med glänsande slida. Den der will jag ha, skrek han.

Swart skall pytt? sade farfar. Håll uti sabeln, tills jag får uniformen ur kistan.

Pikku Matti tog sabeln, och den war så tung, så tung att han knappast kunde lyfta den. Gamle farfar klappade honom vänligt på kinden. När du blir karl, sade han, kan det wäl hända att också du bär en sabel att slå för ditt fädernesland. Will du det, Pikku?

Ja, sad' den lille och rätte uppå sig. Jag skall hugga hufwudet af dem allihop.

Åhå, sad' farfar. Allihop?

Ja, sad' Pikku fundersam. Jag skall hugga hufwudet af wargarna och hökarna och brännäblorna och alla som gör farfar och farmor illa. Ja, farfar. Och sen skall jag hugga hufwudet af alla som kalla mig en flicka.

Nå nå, Pikku, far wackert fram och war inte så grymsint utaf dig. Här har du byxor. Du skall wäl ha fracken med, kan jag tro?

Ja farfar, och sabeln med. Och hatten med.

Jo du är mig en gynnare, sad' farfar. Du skall få alltsammans, med wilkor att du ej går längre bort, än till grinden wid wägen, när den höge herrn kommer.

Ja, farfar.

Knappt woro båda ned ifrån vinden, innan läns-
mannen kom som ett yrwäder åfande wägen framåt
och ropade till höger och wenster att folket skulle laga
sig undan, ty den höge herrn wore här inom några
minuter. Nu blef det brådt öfwerallt, och brådt blef
det i torpet. Farfars byxor drogos på Piffu Matti;
gråa woro de, med ljusblå ränder på yttre sidan,
och så stora, att Piffu rätt wäl kunnat frypa så lång
han war in i ena beuet. Jo det såg ut, men på
skulle de! De wefos till hälften upp nedtill och knö-
tos upptill med en duf under den lilles armar. Lifa
betyngsamt war det med fracken, som också war grå
med blåa uppslag och syntes hellre gjord åt en jätte,
än åt en lillipytt. När den hängdes uppå, släpade
ärmarna på marken och skörtena sopade gården. Det
går inte an sad' farmor, och så uppfäste hon med nå-
lar både armar och skörten.

Piffu ansåg allt detta för onödigt krus. Nu
staplades på hans hufwud den stora soldathatten, som

skulle ha fallit ned öfwer hans lilla person ända till arlarna, om den icke warit till mer än hälften stoppad med hö. Slutligen hängdes den tunga släpande sabeln uppå hans rygg, och så war riddar Lillipytt färdig. Aldrig har någon hjelte kommit så stolt från en wunnen batalj, som Piffu Matti, när han första gången bar byxor. Hela hans lilla trinda figur förswann i de wida kläderna som mörten i ett haf, och man såg blott de små ärliga blåa ögonen, de rödblommiga kinderna och den lilla spetsfundiga trubbnåsan titta ut från det smala mellanrummet mellan frackens frage och hatten. När han så ståtelig och wälrustad tågade ut, hörde man sabeln skramla mot småstenarna, nålarna föllo bort, ärmor och skörten skötte sig sjelfwa, hatten tog en öfwerhalning än åt höger, än åt wenster, och hela den tappre riddaren syntes wid hwarje steg nära att ramla under bördan af sitt hjertemod. Icke på lång tid hade de gamla skrattat så hjertligt som nu. Farfar sjelf, som wäl kunde höra, men icke se hela tillrustningen, swängde den lille wäl tre hwarf omkring, kysste lilla näsan som stack ut och sade: Gud signe dig, Piffu liten; måtte aldrig en sämre karl än du bära Björneborgarnes gamla uniform!

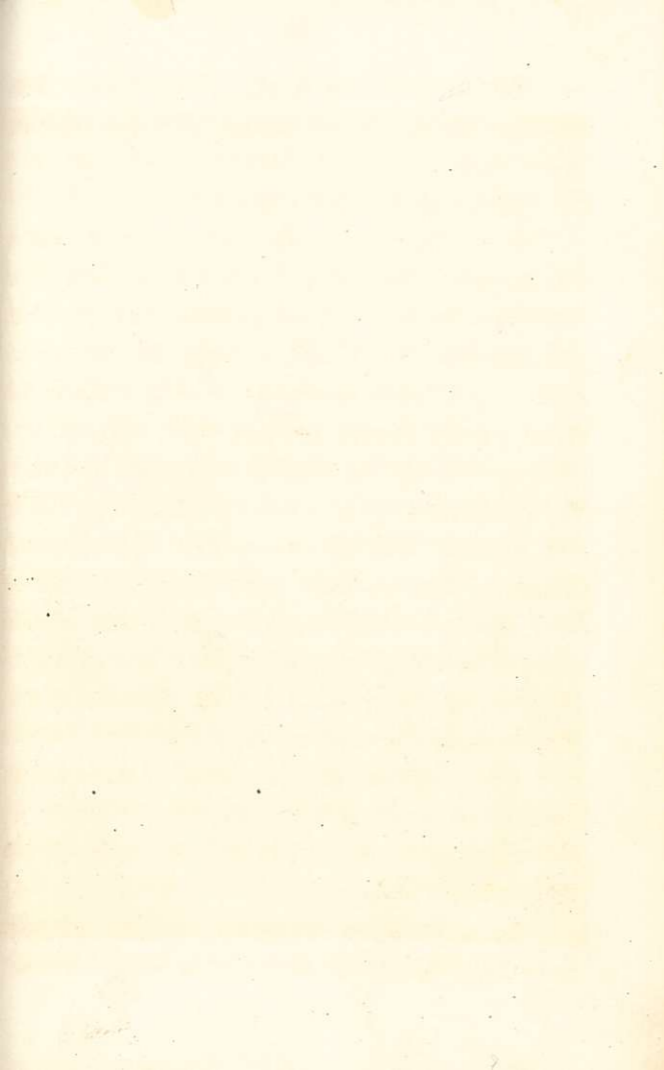
Gif nu aft, sade farfar, när den höge herrn kom-

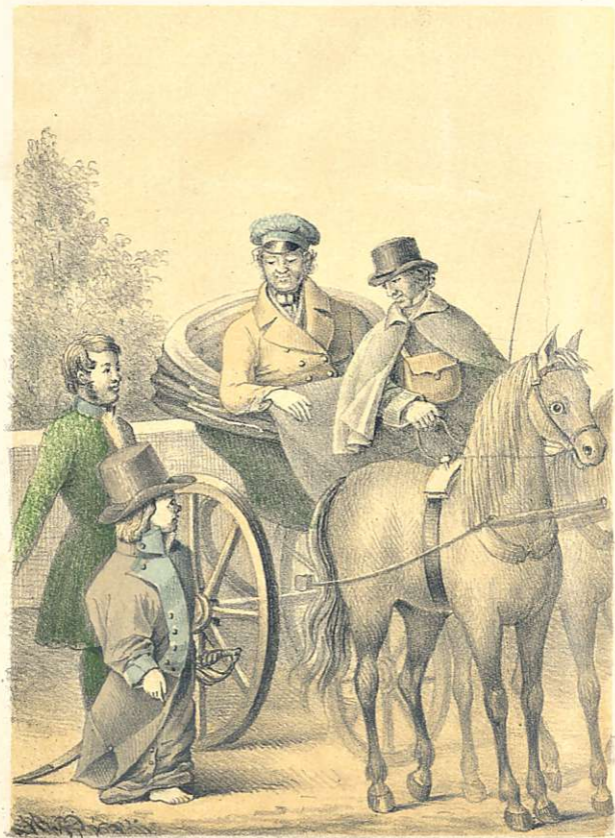
mer, skall du göra front så här . . . och derwid lärde han den lille att stå rak som en sticka med armarna längs sidan.

Ja, farfar! sad' Piffu Matti.

Knappt stod Piffu wid grinden på post, innan det dammade långt borta på vägen och den höge herrn kom åkande så att det gnistrade öfwer stenarna. Nu war han helt nära . . . huj, det gick med en fart! . . . då hörde man kusten plötsligt hålla in hästarne med ett pterrrroh och strax derpå ropa: grinden opp, fort! Saken war den, att brofogden i egen myndig person ställt sig att passa på wid grinden, för att allt skulle gå rätt och grinden flyga opp på gifwet kommando, hwilket skulle gifwa den höge herrn en högst fördelaktig tanke om ordning och skick på wägarne. Men när wagnen nalkades som en ilande blyt, hände sig ej bättre, än att brofogden i sista stunden tappade koncepterna så kant och klart, att han midt för de resandes näsa lät grinden falla igen. Ja i stället att genast godtgöra sitt fel, föll han i sin förskräckelse på knä och började att med ömfelig stämma bedja om nåd.

Wagnen war nu twungen att stadna, den höge herrn tittade förundrad ut, och kusten fortsfor att ropa:

PIKKU MATTI.

öpp med grinden! Då grep sig Piffu Matti an, trädde fram, ehuru med mycket besvär, och öppnade grinden, som han war wan att göra. Kusken piskade på, och hästarne ryckte till, men i detsamma ropade herrn i wagnen: håll stilla! Wagnen stannade nu för andra gången.

Hwad är du för en liten figur i Björneborgarnes uniform? ropade den höge herrn till Piffu Matti och skrattade så hjertligt att wagnen skakade. Piffu Matti begrep ingenting, han mindes nu blott hwad farfar sagt och gjorde högtideligt front. Detta roade den höge herrn än mera, han frågade de kringstående efter gossens föräldrar, och brofogden skyndade sig att förklara, det pojken wore en fader och moderlös staccare samt lesde hos sin farfar, en äfzigkommen utfattig och blind soldat. Brofogden sade detta i en föraktlig ton, men hans förundran war icke liten, när den höge herrn wid dessa ord steg ur wagnen och begaf sig raka vägen till torpet.

So det skulle man sett! Gamla farmor hade af förskräckelse så när fallit af stolen, när så förnämt främmande trädde in uti stugan, men farfar, som ingenting såg, hade mera mod och wisade höfligt på bänken.

Guds fred, mina wänner, sade den höge herrn och skafade hjertligt de gamlas händer. Jag tycker mig känna igen dig, gamle kamrat, fortfor han, i det han noga betraktade farfar. Är icke du Hugg N:o 39 wid mitt förra kompani?

Ja herr kapten, swarade farfar med mycken förundran.

Nå Gudskelåf att jag ändtligen fått rätt uppå dig, sade landsherren. Har du då glömt, att det war du, som i hetaste striden tog mig på din rygg och wadade öfwer strömmen, när jag, sårad och wänmäktig, war nära att falla i fiendens händer? Om också du har glömt det, tror du wäl att jag nånsin förgätit det? Efter freden hörde jag icke mera af dig; jag sökte dig länge, och slutligen ansåg jag dig för död. Men nu har jag funnit dig, och nu skall jag förja för dig och din hustru och din lille pilt. En präktig pojke! — Och derwid fattade landsherren Piffu Matti under armarna, lyftade honom högt upp och kyste honom så duktigt, att hatten föll af den lille och trillade längs stugugolfwet.

So det är wackert! sad' Piffu till landsherren. Nu har du fällt hatten i golfwet, och nu träter farfar.

Käre nådige herre, sade farmor helt skamflat på

Piffus wagnar, war så nådig och tyck inte illa wara att pojken brukar sin mun; han är gunås ej wan att wara med folk.

Farfar skall få en bättre hatt i stället, sade landsherren, och ni, kära mor, war obekymrad för pojkens lilla mun; det är bra att wara karl för sin hatt. Hör på, Piffu, du ser mig just ut att med tiden bli en duftig karl. Har du lust att bli en tapper soldat, som farfar varit?

Ja det kommer an på mot hwem jag får slåß, sade Piffu.

Du är mig en klippare, sade landsherren och skrattade. Minsann har du icke godt furage.

Ja nådig kapten, sade farfar förlägen, det kommer sig deraf att han i dag för första gången har byxor, och furaget följer med byxorna.

Säg snarare att det följer med Björneborgarnes uniform, sade landsherren, Der sitter mycken frutröf och mycken ära qwar i denna slitna uniform, och sådana minnen de gå från slägte till slägte. Men nu är en ny tid, och pilten kan ännu blifwa en stolthet och ett wärn för sitt fosterland. Säg mig, Piffu, är du stark?

Piffu swarade icke, men räckte ut sitt högra långfinger, för att draga fingerkrof med landsherren.

Ja jag ser det på dig, sade landsherren leende, att du blir stark som en björn, bara din arm får wexa. Will du följa med mig och äta hwetebröd och dricka mjölk och få russin och lakrits alla dagar?

Får jag en häst med att rida uppå? sad' den lille.

Ja det förstås, sade landsherren.

Piffu funderade en stund på saken. Hans små blåa ögon flögo från landsherren till farfar, från farfar till farmor, från farmor åter till landsherren. Slutligen kröp han bakom den gamles rygg och sade: jag will bli hos farfar.

Men, sade den blinde soldaten med rörd stämma, fåra Piffu, hos farfar får du bara hårdt bröd och watten och salta mjölkor. Hör du inte att den nådige herrn bjuder dig hwetebröd och mjölk och russin och lakrits alla dagar?

Jag will bli hos farfar, aldrig will jag gå från farfar! ropade Piffu Matti, med gråten i halsen.

Du är en bra gosse, sade landsherren med tårar i ögonen och klappade den lille på hans runda kind. Ja blif du hos farfar, jag skall sörja för att hwarfen farfar eller du någonsin mera lida nöd, och när du engång blir en bra karl i werlden, så kom till mig, om jag lefwer dåmera; jag skall gifwa dig jord att

plöja och skog att hugga, och blir du bonde eller soldat, det är allt detsamma, allenast du blir en ärlig och trogen son af ditt fädernesland. Vill du det, Piffu?

Ja, sade gossen med stadig röst.

Gud välsigne dig, barn! sade farfar och farmor med rörda hjertan.

Ja, sade landsherren, och Gud välsigne vårt dyra fädernesland och gifwe det många söner sådana som du, lille Piffu Matti!

Ty många löpa bort från det fattiga hårda brödet och sika efter hwetebullorna, och hwad de derpå vinna, wet Gud och deras samwete; icke winner deras land derpå. Men hedra din fader och din moder i deras fattigdom, på det att dig må wäl gå, och du må länge leswa på jorden.

Det der står i abcbofen, sade Piffu Matti.

Ja. Men det står icke i alla hjertan, sade landsherren.

5. Sagan om Lillis näsa.

Hon war en liten alltför wänlig flicka,
Som kunde både spinna, sy och sticka
Och karda ull och häckla lin och wäfwa
Och trockla sina fällar lagom snäfwä.

Hon kunde skura, twätta, baka, byka
Och torka kläder uppå rep i flyka,
Hon kunde steka, koka och förwälla
Och stöpa ljus och brygd i ordning ställa.

Hon kunde mer, hon kunde skrifwa, räkna
Och läsa, sjunga, spela, dansa, teckna;
Hon tog kattesen i en enda lexa
Och las historie som en liten hexa.

An mer: hon kunde snäll och lydig vara
 Och ödmjukt låta egen wilja fara;
 Hon kunde Gud i böner fromt åfälla.
 Behaga alla, älskad bli af alla.

Men ack, hwad hjälpte henne, stackars flicka,
 Att kunna spinna, wäfwa, sy och sticka
 Och koka, steka, skrifwa, räkna, läsa . . !
 Hon hade dock en alltför liten näsa.

En alltför liten näsa dock hon hade.
 I hennes ögon själmén satt, den glade;
 En kind så röd, en mun som sockerbiten,
 Hwad hjälpte det, när näsan war för liten!

En tid ej alls det hennes oro wäckte.
 Hon flög som fågeln långt som wingen räckte
 Och war bland andra systrar nippertippor
 Så fri och glad, som gröna skogens sippor.

Då hände att en dag i juleringen
 Man lekte skrapa nos, och fri slapp ingen.
 När turn till Lilli kom, man hördes juäsa:
 Hwar skall man skrapa den som ej har näsa?

Har jag ej näsa? — Jo, så skreko alla,
 En näsa, som man ej kan näsa falla,
 En sådan liten en, det är för löjligt!
 Och Lilli ej begrep hur det var möjligt.

Hon sprang till spegeln . . . Ja, så var det riktigt,
 Och när hon sjelf den saken tog så wigtigt,
 Så skreko de igen: en tipp så liten,
 Bli'r aldrig kyßt och heller aldrig biten.

Och Lilli sprang med hast att fråga mamma,
 Och mamma sade, hon också, detsamma:
 Ja, fåra barn, nog alltför liten är den,
 Men war blott snäll, så går dig wäl i werlden.

Ja godt och wäl, det är wißt lätt att säga,
 Men slif chikan, den skall på sinnet wäga.
 Från denna stund blef Lilli tyst som natten
 Och gömde lilla näsan under hatten.

Förgäfwes sökte mamma trösta, råda;
 Ack, Lilli såg sin lefnadsfröjd i wåda,
 Och så blef intet annat råd, än fråga
 Hos doftorn bot för sådan nåsweis plåga.

Herr doktor, i vår nöd er hjelp wi söka;
 War god och lilla näsans längd föröka.
 Hwaba? Deß längd? Det war en egen kasus!
 Kom hit, min wän, kom hit med lilla nasus!

Och doctorn tummar näsans tipp och fröfer,
 Men ack, deß längd ej sig det minsta öfer.
 Ja, säger då med wigtig min den lärde,
 Jag tror wi lemna näsan i sitt wärde.

Ja, tänker Lilli, stå du der och brumma!
 Då möter hon en liten liten gumma.
 God dag, mitt barn, du syns mig så bedröfwad.
 Säg mig af hwad bekymmer du är pröfwad.

Ack, kära mor, det kan på mig ni läsa:
 Ni ser det sjelf, jag har för liten näsa.
 Att få den längre, säg, hwad skall jag göra?
 Mig tycks jag kan en sten till ömfan röra.

Nå, sade gumman, är det intet annat!
 Då wet jag bot, som ingen doktor sannat.
 Jag är en fé', jag ger dig en förmåga,
 Som ofelbart skall lindra all din plåga.

Så hör: hwar gång du under all din lefnad
 Bedragen blir på någon wäntad trefnad
 Och hoppets glada werld för dig blir trängre,
 Så skall din näsa wexa litet längre.

Tack, lära mor, det war ett herrligt fänge;
 Men lofwa att jag ej får wänta länge!
 War lugn, sad' gumman, nog skall näsan wexa.
 Och så förswann hon, som sig bör en hexa.

Och Lilli gick belåten med den trösten.
 Då hände sig i trädgården om hösten.
 Att päronträdet's rara frukt sågs locka.
 Hör, Frans, sad' Lilli, klist ditopp och plocka!

Och Frans klist opp och skrek: se så, tag lyra!
 Jo strax! sad' Lilli. Och så föllo fyra.
 Men Konrad stod bakom med handen knuten,
 Tog lyrorna och slöt dem i minuten.

Det kan man tro, att Lilli blef förlägen
 Och gick förtretad in och under wägen
 Såg sig i spegeln . . . såg och såg helt prydligt,
 Att lilla näsan wuzit högst betydligt.

Och glad blef Lilli, hon som nyss war mulen.
 Och tiden gick, och så kom ändtligt julen.
 In buros klappar. Lilli fick den första,
 Det war en låda bland de allra första.

Hwad männ' der är? hon skrek af fröjd betagen.
 Frans ler. Hon öppnar med besvär omslagen.
 Då morrar der den arga hunden Rexer,
 Och Lilli känner huru näsan wexer.

Så gick hwar gång, som hexan spått den dagen:
 När Lilli blef af någon fröjd bedragen
 Och hoppets glädje blef för henne trängre,
 Då wexte strax den lilla näsan längre.

I början war det bra, och med förtjusning
 Såg Lilli näsans ständigt längre krusning;
 Ja, mamma, som ej kände trollets funder,
 Sad' helt förtjust: den slickan blir ett under!

Men hur det war och passade i stycket,
 Så wexte näsan nästan alltför mycket,
 Blef småningom allt längre i förtreten,
 Och sist fröw Lilli fram med hemligheten.

Och ack och we! Nu gick som mamma trodde,
 Att Lilli blef ett under. Folket glodde
 På flickan fattig som på ett spektakel,
 Och näsan den gick främst som ett mirakel.

Nu blef ej annat råd, än åter fråga
 Hos doktorn bot för sådan näswis plåga.
 Herr doktor, näsan är för lång bland mängden;
 War god och forta af den uppå längden!

Gwaba? För lång? Det war en egen kesus!
 Kom hit, min wän, kom hit med långa nasus!
 Och derpå grep han helt förnöjd till kniswen . . .
 Men Lilli sprang sin wäg, af skräck fördriswen.

Hon sprang och sprang. Ack stygga stygga gumma,
 Gwi låt jag narra mig af dig, jag dumma!
 Gwi war jag mißnöjd med min lilla näsa!
 Ack kom, o fé! des grymma wegt att qwäsa!

Och Lilli springer nu fring hela werlden,
 Att söka gummans wäg. Men säg, hwar är den?
 Har någon gumman sett, så säg det ärligt,
 Ty näsan weyer allt ännu förfärligt.

Och redan räcker den en alu i längden.
En skräck och fasa för den häpna mängden.
Och i vår saga den moral wi läsa,
Att hwar och en må nöjas med sin näsa.

6. Björken och Stjernan.

Ännu wet jag en saga från fordnas dagar; det är om en gosse och en flicka, som gingo genom lifwet fram mot ett enda mål. Huru mången bland oss kan säga detsamma om sig?

För etthundra och fyrtio år sedan war i Finland stor nöd. Kriget härjade wida omkring, städer och byar brunno, skördarna trampades ned, och menskorna öddes bort till mer än hundradetusendetal genom swärdet, hungern, landsflykten och förfärliga sjukdomar. Då war ej annat att höra och se, än suckar och tårar och flagan och sorg och aska och blod, och de som hoppades längst wiste slutligen icke mer hwad de hade att hoppas. Ty Guds gissel gick öfwer landet med stort betryck, och den tidens minnen förgätas aldrig.

Då hände och under så mycken ofärd, att många familjer spriddes omkring, så att somliga fördes till fiendeland och andra flydde i skogar och ödemarker eller fjerran till Sverige, och en hustru visste icke mer af sin man och en broder icke mer af sin syster, och en fader och moder visste icke af sina barn, om de woro lefwande eller döda. Derföre när ändtligen freden kom och de som ännu lefde wände åter till sitt, då woro de ganska få, som icke hade någon af de sina att sakna och begråta. Likasom det står i sagan om riddar Blåfläggs unga hustru, att hon skickade sin syster i tornet, der man kunde se långt utåt wägen, och ständigt frågade: Anna min syster, ser du någon komma? — så frågade mången den andre, när stugan war så enslig och de fåra icke hördes af: ser du ingen komma? ser du ännu ingen komma? Och merändels swarades: ingen, ingen! Men stundom hände, liksom i Blåfläggs saga, att långt borta på wägen syntes ett litet moln af dam, molnet kom närmare, och slutligen såg man en skara flyktingar, som sökte de sina . . . Der sökte faders och moders ögon sina käraste, och funno de dem efter långa år, då war det fröjd som om aldrig sorgen funnits, och hyddorna reste sig åter med hast, och åkrarna buro åter sin

skörd, och en ny tid randades öfwer de förgångna sorger.

Under det långa friget hade, bland många andra, två späda syskon, en gosse och en flicka, blifwit bortförda långt i främmande land och der funnit wänliga händer, som togo wård om dem. Åren gingo, syskonen wexte upp och ledο ingen nöd, men i allt deras öfwerflöd kunde de icke förgäta fader och moder och fädernesland. När då ryftet kom att det war fred i Finland och att alla som kunde wände åter dit, då blef dem det främmande landet för tungt, och de begärde att åter gå hem.

Främlingarne, deras wårdare, logo och sade: gå hem! Narraktiga barn, weten j wäl huru långt j då ha'n till att gå? Twåhundrade mil.

Det gör oss detsamma. Blott wi gå hem.

Men hafwen j icke hos oss ert nya hem? Här hafwen j kläder och mat i öfwerflöd, goda frukter att äta, mjölk att dricka, warma kläder, wackra boningar och wänliga menniskor, som älska eder af hjertat.

Ja, sade barnen. Men wi wilja gå hem.

J ert hem är stor nöd och brist uppå allt. Der skolen j leswa i stor fattigdom, hafwa mossa till bädd och en koja af granris till tak, blåst och köld till ert

ständiga sällskap, trädens bark till ert dagliga bröd. Edra föräldrar och bröder och systrar och alla edra wänner äro längesedan döde; när j söken deras spår, skolen j finna wargarnas spår, som framgått öfwer drifworna på den öde plats, der er stuga har stått.

Ja, sade barnen. Men wi wilja gå hem.

Men tio år ha förgått sedan j fördens bort derifrån. Då woren j späda och oförståndiga, en broder om fem och en syster om tre år. Nu ären j femton och tretton år och kännen föga af werlden. Allt hafwen j glömt, både wägen dit och edra föräldrars stuga och edra föräldrar sjelfwa, och likasom j glömt dem, ha de ock glömt eder.

Ja, sade barnen. Men wi wilja gå hem.

Swem skall då wisa er wägen dit?

Gud, sade gossen. Desutom mins jag, att på mina föräldrars gård står en stor björk, der många wackra fåglar sjunga om morgnarna.

Och jag mins, sade flickan, att om qwällarna lysen en klar stjerna genom björkens löf.

Narraktiga barn, sade det främmande folket, det j begären är en dårskap och ett förderf. Och de förbjödo barnen att mera tänka derpå.

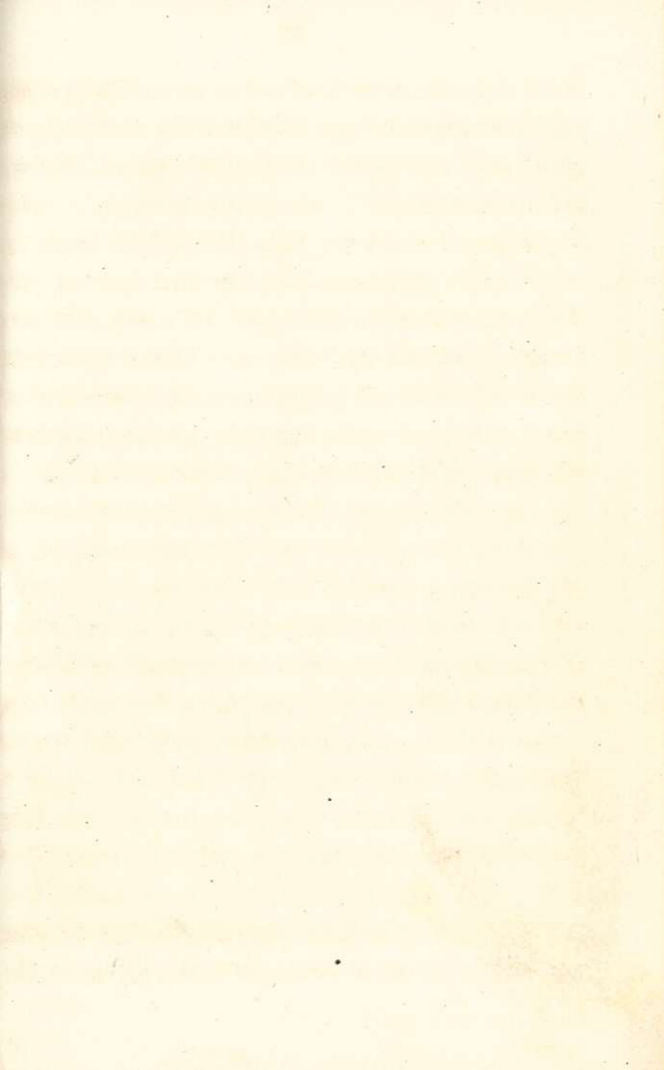
Men ju mer de förbjödo, desto mer tänkte bar-

nen derpå, och det war icke af olydnad, utan emedan det så ständigt och oemotståndligt låg dem i hågen, att de wille åter tillbaka till sitt fädernesland. Åndtli- gen en månljus natt, när gossen ej fick en blund i sina ögon för tankarnas skull, sade han till sin syster: sofwer du? Hon sade: nej jag kan ej sofwa, jag tänker på vårt hem. Så är det också med mig, sade gossen. Kom låt oss knyta våra kläder i ett knyte och fly härifrån. Det förekommer mig som om Gud sade i mitt hjerta utan uppehåll: gå hem! gå hem! Och hwad Gud säger, det kan ej wara synd.

Ja, sade systern. Och så gingo de tyfta bort.

Derute fken månen klart öfwer wägar och stigar, och det war en wacker natt. När de gått en stund, sade flickan: wet du, min bror, jag är så rädd att wi ej hitta wägen hem. Brodren sade: låt oss ständigt gå åt nordwest, der wi se jolen gå ned om qwällarna, ty den gör så wid midsommartid, och vårt hem är ditåt. Och det skall wara vårt märke, att när wi se björken på gården och den klara stjernan som lyser genom deß löf, då skola wi weta att wi funnit vårt hem.

Åter om en stund sade systern: wet du min bror, jag är så rädd att wilddjur och röfware göra oss illa.

ENGLARNA I FÅGLAHAMN.

Brodren sade: Gud skall beskydda oss. Mins du ännu den bönen wi lärde oss i vårt hem, när wi woro små:

Swart jag mig i werlden wänder,
Står min lycka i Guds händer.

Ja, sade flickan. Och Gud skall sända sina englar att gå wid vår sida i det främmande landet.

Så gingo de med godt mod framåt. Gossen skar sig en stadig kapp af en ung ek till att förswara sig och sin syster med. Men intet ondt hände dem.

En dag kommo de till ett ställe, der två lika breda vägar gingo hwar åt sitt håll, och de wiste ej hwilken de borde wälja. Då sjöngo der två små fåglar på vägen åt wenster. Kom, sade brodren, här går den rätta vägen, det hör jag på fåglarnas qwitter. Ja, sade systern, våra fåglar äro något förmer än andra fåglar; Guds englar ha klädt sig i fåglahannu att ledsaga oss hem.

De gingo vidare, och fåglarna flögo från gren till gren framför dem, ej fortare än att de godt kunde följa dem. Barnen äto skogens frukter och bär, de drucko källornas klara watten och sofwö om nätterna på mjuka bäddar af björnmossa. Och det syntes dem märkwärdigt, att hwar de än kommo om dagen, der

funno de mat, och hwar de än stannade om qwäl-
len, der funno de plats att hwila uppå. Det kunde
de icke förklara. Men hwar gång de sågo fåglarna,
utropade de: si Guds englar ledsaga oss! Så gingo
de långa vägar framåt.

Slutligen började flickan tröttna och sade till
gossen: när få wi börja att söka vår björk? Gossen
sade: icke förr än wi rundtomkring oss höra menni-
skorna tala det språk som vår fader och moder talat.

Åter gingo de långa vägar fram mot wester och
norr, och sommaren begynte lida till ända, och det
blef kulet i skogarna. Flickan sade: syns han ej re-
dan, vår björk? Gossen sade: icke ännu.

Landet, der de gingo, begynte nu få ett annat
utseende. De hade härtills gått öfwer stora slättar
och kommo nu till ett land med fullar, berg, floder
och stora sjöar. Flickan sade: huru skola wi komma
öfwer de branta bergen? Gossen sade: jag skall bära
dig. Och han bar henne. Åter sade flickan: huru
skola wi komma öfwer floderna och sjöarna? Gossen
sade: wi skola ro. Och han rodde öfwer sjöarna, ty
öfwerallt der de kommo till stranden war der en båt,
likasom för att wänta på dem. Men öfwer somliga
floder samn gossen med sin syster. Och de flöto lätt

som wattenfåglar på wågen; ty englarna flögo wid deras sida i fåglahamn och beredde dem wäg.

En dag hade de gått ända från morgonen utan hwila och woro mycket trötta. På qwällen kommo de till en enstaka gård, och den war nyß timrad af groft wirke på askan af ett fordom brunnet hus. Der stod på gården ett litet barn och skalade roswor. Will du ej ge oss en af dina roswor? sade gossen. Kom, sade barnet, mor skall ge er mat uti stugan.

Då klappade gossen högt i sina händer, föll om barnets hals, kyßte det och gret af glädje. Swarför är du så glad, min bror? sade flickan. Skulle jag ej wara glad, sade gossen. Detta barnet talar vår faders och moders språk. Nu så wi begynna att söka jörken och stjernan.

Derpå gingo de in i stugan och bleswo wänligt emottagna. Man frågade dem hwarifrån de kommo. Gossen sade: wi komma från främmande land och söka vårt hem, men wi ha ej annat märke derpå, än att på gården står en björk, der fåglarna sjunga om morgonen, och om aftonen lysa en klar stjerna genom dess löf.

Stackars barn, sade folket i stugan medlidjamt. På jorden wexa många tusende björkar, och på him-

melen lysa många tusende stjernor. Hur är det möjligt för er att bland så många finna de enda rätta?

Gossen och flickan sade: Gud skall leda oss. Ha icke hans englar redan ledt oss långa långa vägar tillbaka till vårt land? Vi äro ju redan till hälften hemma.

Finland är stort, sade folket i stugan och skakade betänkligt på hufvudet.

Men Gud är ändå större, svarade gossen. Och så tackade de folket och gingo vidare. Och det kom dem wäl till pass, att de numera icke behöfde äta och sofwa i skogarna, utan de gingo från gård till gård, och ehuru stora ödemarker lågo mellan hwarje människoboning och stor fattigdom war öfwerallt, funno de likwäl herberge och bröd hwarhelst de behöfde det. Men björken och stjernan funno de ej. Från gård till gård sökte de dem, och sågo många björkar och många stjernor, men icke de rätta.

Uck, suckade flickan, Finland är så stort, och wi äro så små. Aldrig skola wi finna vårt hem. Men gossen bannade henne och sade: tror du på Gud? Ja, sade flickan. Då wet du ock, sade gossen, att större under ha skett än så. När herdarne gingo om natten till Betlehem, gick stjernan framför dem. Hon går också framför oss, blott wi tro. Ja, sade flickan,

som hon alltid war wan att säga till brodern. Och så gingo de med glad tro än vidare framåt.

Sist kommo de en qväll till en ensam gård, och det war på andra året af deras wandring, en pingstafton i Juni, när sommarens första löf begynte att spricka ut uppå träden. Wid det de trädde in genom grinden, stod der på gården en stor björk med yswig frona och spåda löf, och genom de ljusgröna löfwen sken i den halfklara qvällen den strålande aftonstjerna. Der är vår björk! utropade gossen strax. Der är vår stjerna! swarade flickan genast. Och båda föllo hwarandra om halsen och tackade Gud med strömmande glädjetårar.

Här är stallet, der far brukade leda in hästarna, sade gossen eftersinande.

Och jag känner igen brunnen, der mor brukade watta korna, sade flickan.

Der stå två små fors under björken; hwad må de betyda? sade gossen.

Jag är så rädd att gå in uti stugan, sade flickan. Tänk om vår fader och moder ej mera lefwa, eller om de ej mera känna igen oss. Gå du förut, min bror!

Låt oss först lyßna wid dörren, sade gossen med klappande hjerta.

June i stugan satt en gammal man med sin hu-

stru, och gammal war egentligen ingen af dem, me
soger och nöd hade i förtid särat deras panna.

Mannen sade till hustrun: ja nu är det pingst,
när Gud sände hugswalaren ned till de bedröfwade
hertan; men till oss kommer ingen tröst. Alla våra
fyra barn äro borta; två sofwä under björken, två
äro bortförda i fiendeland och komma wißt aldrig igen.
Det är tungt att wara allena, när man blir gammal.

Hustrun sade: Gud är allsmäktig och god. Han,
som förde Israels barn ur fångenskapen, kan wäl ock
gifwa våra barn igen, om han finner det nyttigt. Huru
gamla wore nu våra yngsta barn, om de wore wid lif?

Fadren sade: gossen wore nu sexton och flickan
fjorton år. Ack sådan Herrans wälsignelse ha wi icke
förtjent, att wi skulle få de fåra barnen igen.

Wid det han sade detta, öppnades dörren, och
in trädde en gosse och en flicka, som sade sig wara
komne långt ifrån och begärde en bit bröd.

Kommen närmare, barn, sade fadren, och blifwen
hos oss i natt. Ack, så stora skulle också våra barn
ha warit, om wi fått behålla dem.

Se, sade hustrun, två så wackra barn! Ack, så
wackra skulle också våra barn ha warit, om de ännu
lewat och warit med oss.

Och båda föräldrarne greto bitterligen. Då kunde barnen icke längre dölja sig, utan föllo med tårar i sin faders och moders famn och utropade: känner i icke igen oss, wi äro ju edra kära barn, och Gud har underbarligen fört oss tillbaka till er från det främmande landet!

Och föräldrarne omfamnade dem med kärlek utan namn och föllo jemte barnen på sina knän och tackade Gud, som på sjelfwa pingstastonen hade skänkt dem alla en så stor hugswalelse.

Sedan måste barnen berätta sina öden, och föräldrarna berättade sina, och ehuru der på ömse sidor varit mycken sorg, syntes nu sorgen alldeles förglömd och förbytt uti glädje. Och fadren pröfwade sonens armar och gladdes att de woro så manligt starka, och modren jemnade dottrens bruna hår och kyßte wäl hundrade gånger hennes blomstrande kind. Ja, sade modren med barnslig glädje, jag kunde wäl tro att något skulle hända, när två främmande fåglar sjöngo så gladt uti björken i dag. Dem känner jag nog, sade flickan. De äro två englar i fåglahamn, som hela wägen flugit framför oss och ledt vår wandring, och nu gläda de sig med oss att wi funnit vårt hem.

Kom låt oss än engång helsa på björken och stjer-

nan, sade gossen. Ser du, min syster, derunder sofwa våra små syskon. Om det nu wore wi som sofwe der och våra syskon som stode här och såge uppå vår graf, hur wore wi då?

Som englar i himmelen, sade modren mildt.

Nu wet jag, sade flickan. Englarna i fåglahann, som följt oss hela wägen och som i dag bådade i björken vår återkomst, de woro våra små syskon som sofwa här. Det war de, som sade så ständigt i våra hjertan: gå hem! gå hem till att trösta far och mor! Det war de, som i ödemarkerna wisade oss wäg, att wi icke förhungerade, som redde oss sängar af mossja, att wi icke frösso ihjäl, och som wid de strida floderna sände oss båtar, att wi icke drunknade. Det war också de, som sade till oss: det är den rätta björken, det är den rätta stjernan bland många tusende. Tack, våra syskon! Tack, gode Gud!

Ja, sade gossen, och se huru himmelskt klar den blida stjernan lyser genom björkens löf. Nu ha wi hunnit vårt hem, nu gå wi ej längre, syster!

Kära barn, sade fadren, en menniskas lif uppå jorden är ständigt en wandring mot ewiga mål. Gån ännu ständigt, gå med Gud i edert hjerta och det ewiga målet stadigt för ögonen. I gingen med

englarna till vägvisare stadigt fram; o må de visa
 er vägen allt framgent ännu! I gingen efter björ-
 fen — han betydde edert fädernesland; wälan, må
 det wara er kärleks och ert arbetes mål, så länge j lef-
 wen. I gingen efter stjernan — hon betecknar det ewiga
 lifwet; wälan, må hon lysa er hela er lefnad igenom!

Amen, sse alltså! sade barnen och modren med
 knäppta händer.

7. Blomstertinget.

Miranda hette den unga fén, som Flora satt till att herrska öfver blommornas folk. Bäckar war hon och öfver all beskriwning fin, så att om man kunde se för sina ögon en blommas doft, så skulle man säga: det är hon. När man såg hennes snöhwita klädning fladdra för winden mellan blad och stjellkar, och när astonrodnaden såg derpå med sina ögon af guld, tyckte man sig se en lilja gå och en ros förswinna. Mild war hon derjemte och mycket ofskyldig; hon war ett barn i sitt hjerta, och derföre war hon blommornas prinsessa. Ty öfver de ofskyldiga kan ingen annan herrska, än den som sjelf är ofskyldig i sina tankar; det är de små barnens hemlighet och orsaken hwarföre de se så mycket och förmå så mycket, som aldrig de stora se och förmå. Den som förstår denna bar-

nens hemlighet, han förstår hvarföre himmelriket hö-
rer dem till.

Nu var tiden kommen i sommarens början, att
Miranda skulle hålla blomsterting och höra hwad allt
hennes folk hade att säga och klaga. Hon gick med
sina tårnor som en swäfwande wind; efter henne följde
Lilia, Rosa, Biola, Erica och många andra af syl-
fernas ätt; de woro på engång Mirandas hof och
blommornas nämnd, som skulle döma deras twister
sinsemellan. Men annorlunda gick här till, än wid
människors domstolar. Här funnos inga skrufwade
advokater, magra sifterer, myndige länsmän och söm-
nige bisittare; inga bläckiga fingrar, inga plumpar i
protokollet, inga långa utslag och ännu längre arfwo-
den. Tinget hölls under den klara blåa himmelen, i
den gröna skuggrika trädgården, der alla de höga trä-
den sågo ned uppå blommorna, som de stora se ned
uppå barnen, på engång med allwar och skämt. Rön-
nen, som war litet qwistig utaf sig, ehuru han menade
godt och tänkte på sina egna barn, de hwita doftande
rönblommorna, skakade betänfligt sina blad och me-
nade att tinget hade bordt fungöras i tidningarna ett
halft år förut och att man borde få beswära sig från
blomsterrätten till trädrätten.

Ja, sade enrisbusken, som war af det fnaggligaste slaget, nu lägger jag af att processa, när sjelfwa blommorna börja att blanda sig i politiken. Berlden blir allt wärre och wärre; de unga hoppa de gamla på näsan, och de små bära sig åt som stort folk. Jag frågar, om icke buskarna också böra ha sitt ord med i laget.

Ja, ropade krusbärbusken, som också hade sina taggar, det är rätt och billigt att man frågar flokt folk till råds. Det går aldrig wäl, om blommorna få hushålla efter eget hufwud. Mitt råd är, att de alla sättas i krukor och få en städad uppfostran.

Kära, låt dem wara, sade den beskedliga winbärbusken. Det är som när barn leka bröllop; de dansa och ha roligt, och det är allt hwad de förstå af hela saken.

Jag är så rädd, skref aspen, som alltid darrade för den allraminste pust; jag är så rädd att det blir frig mellan blommorna. Tänk om de börja tråta och wäpna sig med granarnes barr, som fallit på marken, och nyttja dem till pilar att skjuta ihjäl hwarandra.

Det undanber jag mig, sade granen och rustade litet högfärdigt på sina långa lummiga grenar. Jag wet ej hwarföre Flora skall tillåta blommorna att

wera så sjelfswåldigt hwar de behaga. Will hon då ha något wackert, så kan hon få låna af mig några granfottar. De duga till något. Af dem blir träd, och när man sätter fyra pinnar under dem, får man både oxar och får af dem.

Min herr bror behagar skämta, utropade tallen med så gravitetisf min, som trots någon grand af Spanien. Granfottarne ha aldrig haft det anseende i werlden, som tallfottarne.

Häggen, som icke war af de wackraste, men höll hjertligt utaf de små blommorna, emedan han sjelf hade så ljuswa och doftande blomsterbarn, hwislade nu i tyfthet åt björken att han borde ta blommornas förswar. Björken lät icke säga sig detta två gånger. Skäms litet, ropade han till de öfriga träden, i det han behagligt slåktade med sina långa ljusgröna lockar; skäms litet, mina wänner, att misgunna de små deras ofskyldiga fröjd. Om de störste alltid wore de kloka-
ste här i werlden, då wore wißt berget derborta klo-
fare än wi alla, och likwål kan enhwar begripa att det är bara af sten.

Jag undrar hwem som skall föra protokollet, sade den wackra, men snusförnuftiga nyponbusken.

Man skall få se att det blir swärdslihan, swa-

rade hallonbusken strax bredwid. Rufförtiden duga inga andra än militärer i damernas ögon.

Tyst! susade björken åter. Der kommer prinsessan. Åh hwad hon är wacker! hwiskade nästan alla träden och många af buskarna, och derwid bugade sig alla för blomstrens furstinna; ja det stackars känslfulla och sköra pilträdet bugade så djupt, att toppen brast och blef hängande wid barken. Men enrisbusken, som nyss hade baktalat blommorna, wille nu göra sig grön och neg så djupt, att den blef sittande och slapp icke upp igen. Förmycken ödmjukhet är icke heller bra här i werlden.

Miranda helsade godt på alla, både stora och små, och gick derefter till blommorna med så lätt och warfam fot, att hon icke trampade ens den minsta af dem. Det kan synas otroligt, men det war likwäl så, att gräset under hennes fot blott litet böjde sig, såsom när biet hwilar uppå de swigtande grästopparna.

Och nu upphöjde Miranda sin melodiska röst, som liknade windens sus öfwer en harpas strängar:

Späda barn af våren

Och den gröna ängen,

Som er alla trängen

Mig så tätt i spåren!

Wackra blomsterdrömmar,

Strödda öfwer dalen,

Sägen fritt och talen

Swad ert hjerta ömmar.

Nu upphoswo alla blommorna på engång sina
sina röster; alla wille skynda sig förrän de andra att
flaga sina små bekymmer; derföre susade och fladdrade
alla på engång, så att man omöjligen kunde urskilja
hwad hwar och en hade att säga. Tärnorna bjödo
derföre alla tiga stilla, och Miranda sade åter:

Alla går wid tingen,

Om så der tillifa

Alla parter skrifa,

Ty då hör man ingen.

Må hwar liten blomma

Skildt sin flagan föra

Till Mirandas öra;

Andra må bli stumma.

Alla blommor tego nu förlägna, och ingen wille
börja förr än de andra. Men tärnorna uppmuntrade

dem, och så begynte en i sänder att berätta sina sorger.

Georginen war den dristigaste, kanske för det hon af sina smickrare kallades blommornas drottning, tog till ordet och sade: nådiga prinsessa, jag begär rättvisa och hämd; jag är den olyckligaste bland alla blommor. Jag hade en älskare, den stora fjärlilja Apollo; ack, han har en så grann uniform! Han war mig trogen i hela åtta dagar, och hwar dag sade han mig att jag war mycket skönare än alla andra blommor. Jag trodde hans falska ord, jag tillät honom att gunga in i min blomsterkrona och gömma sig der för regnet och stormen. Men i går har han öfvergifwit mig; jag såg honom helt tydligt göra sin tur för den fula resedan, som är af sämre folk och icke ens kan stikka sig i en societé. Det är ett mankemang som kan ha de farligaste följder för oss damer af börd. Tänk om borgarslickorna skulle företaga sig att locka ifrån oss våra gardesfjärilar, hwad bleswe det då af den goda tonen?

Ja hwad säger du derom, reseda? sade Miranda småleende.

Resedan wågade, häpen och blyg, ej se upp till sin stolta motståndarinna, utan swarade ödmjukt: ers

nåd, war icke ond på mig, stackars barn, jag har ej kofletterat för någon och minst för Apollo. Gefe passa wi för hwarandra, han så wacker och jag så ful. Jag sade honom det i går, när det föll honom in att skämta med mig. Jag sade honom att jag är så godt som förlofwad med ett litet bi, som varit min skolkamrat, och när han blef näsvis, ropade jag på min fästman, som war på arbete icke långt härifrån . . .

Nå, hwad hände sedan? frågade Miranda, när resedan hastigt afbröt sig sjelf och teg.

Uck der hände en stor olycka, swarade resedan med en tår i sin lilla doftande blomkalk. Min fästman är mycket häftig utaf sig, och när Apollo blef otidig och kallade mig en enfaldig bondlolla, utmanade biet honom på duell och dödade honom med sin gadd. Uck jag är mycket olycklig, jag skall gråta deröfwer så länge jag lefwer.

Malheur! skref georginen och dånade.

Det war rätt ledsamt det, mina blommor, sade Miranda. Resedan är oskyldig, jag frisäger henne från allt ansvar. Men emedan dueller äro förbjudna, dömer jag biet till sex dagars fästning i ett getingbo, och hwad Apollo angår, skall han swopas med mi-

litärist honnör i ett nötskal och bäras till grafven af sex flugor med guld uppå wingarna.

Swem har något mera att flaga? utropade Hyacintha, blommornas härold.

Jag, swarade johannisblomman. Jag har länge varit förlofwad med jungfru Marias nyckelpiga, hon hade sex swarta prickor på sina runda röda skalwingar, och wi skulle gista oss nu till midsommar. Då kom i förrgår en mördare, en röfware, en sparf, och sade sig vara en wandrande gesäll, hwilken tjent i samma hus som min fästmö. Jag ropade på nyckelpigan, som satt gömd under mina blad, och bad henne helsa på en gammal bekant. Men knappt wisade hon sin lilla runda gestalt, innan sparfwen plockade henne med sin näbb och åt henne upp. Uck ers nåd, hwad straff förtjenar wäl en sådan hof?

Han skall få det straff, sade Miranda, att sjelf en dag blifwa uppäten af höken. Och på det stället der han föröfwat sitt brott, skall uppresas en wacker minneswård, till hägkomst af nyckelpigan, och på den skall ristas med gyllene bokstäfwer: minnet af den bästa piga på jorden.

Johannisblomstret bugade tacksam, och törnrosen upphöjde sin röst. Jag flagar på westanwinden, sade hon.

Han är den trolöfaste af alla windar och tillika den störste windtbeutel. Han lånar af alla och betalar aldrig; i går sade han till mig: acf sköna ros, jag tillber dig! Låna mig för några rubel rosendoft, jag vill föra den till de unga flickorna i staden och sälja den med winst. Jag, enfaldiga blomma, trodde honom och gaf honom nästan hela min doft till låns. Nu parfumerar han sig sjelf dermed, far öfwer berg och dalar och furtiserar alla blommor han träffar; och de unga flickorna i staden andas honom in öfwer deras röda läppar och säga till hwarandra: det är en wind af idel blomsterdoft. Och så för han stat med vår egendom.

Ja, det finna wi intyga, skrefs löfkojan, jasminten, rönblomman, häggblomman och tjugu andra. Han har swurit oss alla ewig trohet, och det bara för att få låna pengar af oss.

Han skall få sitt straff, sade Miranda leende. Jag skall locka honom bort till färrret med hoppet att der finna de skönaste blommor. I stället skall han der få inandas nattens osunda dunster och färrrets dimmor, och derefter skall han nödgas göra en resa genom staden, och alla flickorna skola säga om honom: hwilken affstyward wind! Ären j nöjda dermed?

Ja ers nåd, skrefo blommorna.

Nåväl, har någon mer en flagan att framföra?

Jo, sade narcissen. Jag flagar på den unge och tappre prins Almanzor. I dag på morgonen gick han genom parken, stannade, när han kom till mig, lutade sig ned och inandades min doft. Ljuswa narciss, sade han, hwad jag älskar dig!

Sade han verkligen så? inföll Miranda hastigt, och den finaste rosenfärg flöt som ett sten af sol och kärlek öfwer hennes blomstrande kind.

Ja jag våar icke för det, sade narcissen blygt urskuldande. Ljuswa narciss, sade han, hwad jag älskar dig för det att din doft är på engång så skön och så full af wemod! Åh om du wiste hwad jag älskar en ung prinsessa, en blomma som du, men i menskelig gestalt. Och när jag andas din doft, tror jag mig andas prinsessans andedrägt. Ty din doft är kärleken, och din doft är förtwiflan; din doft är på engång lifwet och döden, den högsta sällhet och den högsta sorg . . .

Miranda rodnade som en sol i sin uppgång och sade: jag ser icke något ondt i dessa prinsens ord.

Hwad? sade narcissen förundrad. Är det icke den största förolämpning att först säga till en blomma:

jag älskar dig! och sedan åter säga: jag älskar dig för det jag tycker dig vara en annan. Kan en större oartighet tänkas, än prinsens ord? Jag begär att han må bli straffad därför.

Ja, swarade Miranda hemlighetsfullt och eftersmående, han skall bli straffad därför. Han skall bli straffad dermed, att han måste taga sina ord tillbaka. I morgon skall han säga dig: förlåt, hulda narcis, i din doft är hwarken wemod eller sorg eller död eller förtwislan. I din doft är kärlek, sällhet och lif . . . är du nöjd dermed?

Ja, sade narcissen. Men . . .

Junga men, när prinsessan dömer! hwiskade blommorna rundtomkring. Och narcissen teg förundrad. Men Miranda frågade ännu engång: finns någon bland er, som har mera att flaga?

Ja, sade ljunghblomman. Hon war den minsta och blygaste af blommorna, därför war hon den sista, som wågade höja sin späda blomsterstamma. Jag bor uppå heden, sade hon, i den ensliga skogen, hwars barn jag är. Förliden natt, när solen gått ned, stod jag stilla och såg huru månen gick upp öfwer skogen och stjernorna skeno i sjön. Det syntes mig så ljusligt och så ensligt; jag wet ej hwaraf det kom, men mitt

hjerter var så fullt, och himmelen gret sin fina dagg i min blekröda blomsterkalk. Då nalkades öfwer heden en ensam flicka, hvars drag jag ej kunde urskilja i det halvdunkla månshenet. Säkert såg hon daggen glinna i min kalk, ty hon stannade och sade: hvarför gråter ljungblomman? Det wet jag ej, sade jag. Du är en toka, sade hon. Du skulle som jag ha ett hjerta i ditt bröst och en vän som du håller af och som är långt borta; då skulle du weta tårarnas grund. Nästa gång jag kommer, will jag knyta dig till en frans och gömma dig till ett ewigt minne . . .

Nåväl, sade Miranda med sin röst af musik och sin kind af morgonrodnad: hwad har du att klaga öfwer dessa den ofända flickans ord?

Hwad jag har att klaga! upprepade ljungblomman. Har hon icke sagt, att jag ej har ett hjerta i mitt bröst och ingen vän som jag håller utaf? Kan man säga något så illa åt en stackars blomma på heden?

Du har rätt, svarade Miranda. Högt will jag förklara för alla, att öfwen ljungblomman, den minsta af vårens barn, har ett hjerta för lifwets sorg och fröjd. Och det skall wara den ofända flickans straff, att hon sjelf måste säga dig det och taga alla blommor till vittne derpå.

Och när skall detta ske? sade ljungblomman.

Det har redan skett, svarade Miranda med ett leende, som for lif en glans öfver hela nejden. Och nu, mina blommor, är er flagan slut?

Ja, ropade alla på engång. Ingen flagan ha wi mer för vår milda domarinna; men en liten bön ha wi ännu. Långe ha molnet och regnet bortskymt himmelens sol, men när du ser på oss, då klarna alla skyn, och solstenet strålar som en ny vår öfver berg och dalar. Wi wille gerna fira din och solens återkomst med en fest. Derföre be wi dig: låt oss få dansa i dag!

Gerna, sade Miranda. I dag skall det blifwa blomornas bal.

Wid dessa ord blef der en stor glädje bland alla blommorna. De stoltaste och skönaste bland dem, såsom rosen, georginen, den glödande pionen och den stora sjelffära tulpanen, begynte genast tänka på sin toilett och bortskafa dammet från deras präktiga bladfronor. De mindre och blygare stodo i glad förbidan på hwad som komma skulle.

Ja, sade somliga, det kan ingen neka, att wi ju ha en stor och wacker balsalong, nemligen den fria werlden rundtomkring, och högt är det nog till tafet,

och der hänger den skönaste ljuskrona, den strålande flara midsommarsolen. Men hvar få wi dansmusik?

Det förja wi för, ropade träden, och så begynte de jusa med alla sina blad, så att der uppstod i hast den bästa och starkaste orkester man wille önska sig. Får jag spela med? sade bäcken, och så begynte han muscera, utan att wänta på swar, och hans syster källan, som såg att det gick an, begynte göra detsamma.

Jag skall spela diskanten, ropade myggan, och så begynte hon spela och dansa tillifa; jag är aldrig rådlös, sade hon; jag håller mig sjelf både dans och musik.

Swad will det säga, skrek torndysweln; här är ju ingen basfiol! Och derpå begynte han surra br brrr, och humlan och blindbrömsen tyckte det wara mycket qwickt gjordt och begynte, också de, att surra af alla krafter öfwer buskar och blommor.

Jag tror de pyßlingarne föreställa basfioler! utropade forsen skrattande. Wänta litet, jag skall hålla en bas som förslår. Och derpå begynte han brusa och dåna, så att han öfweröstade hela den öfriga konserten.

Jag frågar om det är anständigt och musikaliskt speladt, pep myggan. Nutidens musik duger till ingen-

ting, det är bara wattensqwalp och hummelbummel. Om bara den dumma forsen wille tåga, skulle jag spela flöjt för er; men nuförtiden duga bara trummorna.

Det är allt mycket bra, sade den lilla kofetta och sentimentala nejlifan; musik ha wi nog, men hwar få wi kavaljerer?

Kanske wi få den äran? sade fjärlarne litet mankerade och ställde sig på premiern, men bien, gräshopporna, och guldflugorna fingo nöja sig med att stå på second. Gröngräset stod beskedligt omkring och såg uppå, men blef uppbjudet till polska af flugorna, ty de kunde ingen annan dans.

Nu tycker jag wi kunde så gerna wäfwa wadmål, skreko somliga. Nej låt oss dansa Nigar-maja eller herr Smith, skreko andra af blommorna.

Si donc! utropade de förnåma bland sällskapet. Få wi inte en polska mazurka, eller åtminstone en fransäs ur Kung Carls Jagt, så dansa wi inte med.

Salongen är stor nog, sade Miranda, som gick omkring och ordnade paren. Swar och en kan dansa hwad han behagar.

Jag ber att få wara med, susade westanwinden, och sprang med ett öfwerdådigt hopp midt in ibland

de uppställda paren, så att blommorna nickade och nego och många af kawaljererna tumlade öfwer hwarandra.

Hej min herre, bannade prinsessan, det går inte an; war så god och håll sig wackert i trädtopparna, annars stänger jag honom i kammararrest i ett nyponsskal.

Binden måste lyda, musiken spelade upp, och balen begynte. Hi och hej, det blef en dans öfwer park och ångar, det blef ett hoppande, ett fladdrande, ett nigande, en blomsterdoft och en glädje, och sjelfwa solstrålarna, som skimrade öfwer blad och blommor, smögo sig in i ringarna och dansade med, och träden rustade sina löf, torndyfweln flög som en tof emot trädstammarna, myggan gjorde de grannaste fryssar i lusten, humlan, brömsen och biet surrade sig hesa, bäcken och källan stänkte lustigt sitt skum öfwer stränderna, och sjelfwa den majestätiska forsen skuttade som en befängd öfwer de moßklädda klipporna . . .

Då nalkades i fjerran prins Almanzor och mötte Miranda midt i blommornas bal, och hwad de sade hwarandra wet ingen, men wid det att de möttes, strålade lusten rundtomkring, ett sken af morgonrodnadens rödaste glans flög som ett skimrande guld öfwer parker och löf, och många tusende blommor sågo på

dem genom tårar af dagg, och från alla tusvor och fullar steg en doft af kärlek och skönhet upp emot himmelens fästen.

Nu förstår jag, sade narcissen och nickade med sin ljufwaste wälluft.

Sa nu förstår jag, upprepade ljungblomman och blinkade med sina fina och milda blomsterögon.

Och det war slutet på blomstertinget.

8. Luftflotten.

Stundom om våren, när luften är så genomskinligt klar och himmelens färger leka i ljusrödt och violett i wester wid solens nedgång, då händer, att ytterst nere wid randen af horisonten uppstiga små guldgula moln, som fladdra i lätta strimmor hit och dit öfwer himlahwalfwet. De äro så glänsande wackra, så fint randade och lustigt täcka, de lifna allsicke de andra molnen, som dag och natt wäfwa sin bomull öfwer himmelens fäste, när winden sakta blåser. Och jag skall säga dig något! De äro inga moln, fastän de se så ut, de äro andarnes luftflott borta i blåa werldar. De öfwerjordiska sköna andar, som bo deruppe i den strålande werldsrymden, tror du wäl att de äro nöjda med flott af tegel och marmor, hwilkas murar äro så tunga och hwilkas tal af jern skulle för dem bortskymma sol och stjernor? Lustiga som de sjelfwa,

ljusliga, glänsande, genomskinliga äro deras boningar; de bygga dem af strålar och strimmor, de mura deras väggar af finaste månsten, deras tak af natthimmelns blåa stjerneduf och deras fönster af aftenrodnadens guld. Der lefwa de sitt fria glada lif högt upp öfwer jordens dimmor, och så högt flyger aldrig lärkan, och så långt höres aldrig larmet af människors bråk härnere på jorden. Derborta är idel ljus och skönhet och klarhet och lugn och Guds tillbedjan. Ty Guds heliga namn, Guds storhet och godhet gå, liksom dagens ljus, ewinnerligt strålande genom alla werldar och bortom werldarna.

Öfwen af er säger att luftens andar ej finnas till?

I jordens innandöme bo gnomer och dwergar; i elden bor salamandern; i wattenet bo Necken och alla de lättfärdiga wackra hafsfruar med deras gröna hår af säf; på jorden bo människorna, och rundtomkring dem bor ekot i skogen, och alla berg och dalar, alla bäckar och källor, alla toppar och löf äro uppfyllda af millioner wäsenden, somliga synliga för ögat, men långt flera osynliga. Ja borta i solen, i månen och långt långt borta på de tindrande stjernorna bo wäsen, som äro helt olika öf och se ned uppå öf med underbara främmande ögonkast. Och du tror att luft-

ten allena är tom, efter fågelen icke bygger sitt nästede — luften, som flyter kring jorden lif ett brusande haf, som ingen ser, men som alla känna, när vinden blåser i segel och qwarnar och uppbär fågelens wingar och den lätta draken med sin långa ringlande swans! I hela den wida werlden finns ingen tomhet; öfwerallt är lif, öfwerallt är ande och sanning, skönhet och andakt; hwarje stoftkorn har sin bebyggare och hwarje stjerna sitt folk. Och du tror ännu att luften är tom?

Har du hört historien om Radigundis, swanornas furstinna, hon som simmar i luften lif en stjerna på swarta moln och strör sina snöhwita fjädrar öfwer ängar om våren?

Känner du Cheristane, feernas drottning, den ewigt unga, som aldrig förändras, fast werlden kring henne wisnar i ålderns wanmakt?

Har du sett Oberon, luftens konung, som på sin pipa blåser alla menniskobarn till att dansa, och Titania, hans gemål, om hvars skönhet och swartsjuka så många sagor stå att läsa i böckerna?

Wet du den finska sagan om flickan i skyn, hon som sitter i aftenmolnets rand och wäfwer en gyllene wäf med silfwerfspolet?

Will du se dem alla och ännu många andra sköna väsen från sagornas werld, så hör hwad jag säger dig. Gå en afton till stranden, när solen går ned. Tryck högra handen emot din wenstra sida och känn om ditt hjerta flappar rätt lifligt och warmt, rätt barnsligt och fromt för det wackra i lifwet. Se dig sedan omkring med ett barns ögon, och du skall få se märkwärdiga ting i de röda aftonskyarna. Men ser du på dem med sjelfkloka otrogna ögon, då ser du wißt intet annat, än flyende moln och qwällens dimmor, som båda regn för morgondagen. Allt det wackra i werlden skall man skåda med ofskyldiga ögon, annars flyger det bort i dunst, förgås och blir till ett gyckel blott. Det är nu engång så, och jag kan ej hjälpa det. Det är besynnerligt.

Ofta när jag war liten, satt jag på hafwets steniga strand och betraktade wågornas dans långt borta på fjärden i aftonskimret. De gingo, de gingo i ringar och ränder, i långa glänsande rader ut på det wida blå, och sist kunde man ej mera skilja dem från hwarandra. Ty de kommo dock alla till sist till den yttersta randen af hafwet, der watten war slut och himmelen började. Der war ett ställe, der solen helst tyckte om att gå ned wid midsommartid och dyka en

stund i de klara vågornas famn. Det var ett underbart ställe, underbart var det och mycket ljusligt, ty just på det stället lefte alla qvällens och skynas andar sin lustiga lek med vågen och aftonrodnaden. De flögo som fladdrande röda strimmor än hit, än dit öfver wattenspeglarna, de dansade, de brottades, de sprungo ester hwarandra som hök och dufwa, de tumlade öfver hwarandra, de luswades på lek och kystes emellanåt. Ett lustigt slägte war det; de samlade lustens fina solrök, som flöt lif ett flor öfver fullarna, rullade floret tillsammans, gjorde bindlar deraf och bundo för somligas ögon, till att leka blindbock med dem. Då hände, att en af dem for ned i hafwet som en pil, och hela swärmen for ester honom som ett yrande regn af rosor och gnistor, men huj, der döf han strax åter opp, tog ett hopp och satte sig att rida grensle öfver det gyllene molnet, som sakta for sin väg genom rymderna. Och några bland dem woro större och starkare än de öfriga; de togo en stjerna från aftonhimlen och fastade boll dermed, och många tusende utsträckte sina små armar att taga lyra med stjernan, men hon steg i en båge öfver himmelens rand, föll i hafwet lif ett brinnande ljus och brast sprakande sönder i millioner stycken, som yrde fring

wågen lif ett skum af silfwer och diamanter. Och det roade qvällens andar obeskripligt; de flappade i sina små händer, de togo hwarandra i hand och dansade i ring fring himmelens hwalf, så att molnen med hast foro undan och rundtomkring war ej annat att se, än fladdrande strimmor af andarnes ljusgula hår, som flög lif ett norrsten i vågor och flammor för aftenfläktarne.

Sådant ser man, när man är liten. Sedan när man blir stor, då wexa ofta ens ögon fast, så att man icke mera ser den finaste doften på fjärilns wingar, den skäraste färgen på blommornas blad och andarnas himmelska lek i qvällens klarhet.

Det war en gosse wid namn Elias; hans faders stuga stod mellan den mörka skogen i öster och den stora sjön i wester. Han war mild och wcl och älskade mycket att höra wackra sagor. Jag kan ej begripa hwad det skall bli af Elias i werlden, sade ofta hans fader, som war en slikt jordbrukare och kunde föra sin plog trots någon i landet. Pojken är alldeles för fin om hullet och mjuf om hjertat; twi sådan mänskenspilt, är det stick och fason för en blifwande bonde? Tacka will jag Erik, bror hans, den pojken har armar och ben som icke gå af wid

första wäderpust, och medan Elias tittar mot skyn, som wille han mantalskriswa myggorna, för Grif det som skall föras på åkern och bryr sig litet om hwarifrån vinden blåser. Sanna mina ord, Grif blir med tiden en rif man, men Elias blir en fattiglasse med solsken till frukost och månsken till qwällen och dumma sagor för resten till husbehof.

Det kommer allt an uppå, sade flockaren, som läst många böcker och hade reda på saker och ting. Det är godt att ha en stark arm, och landet behöfwer nog sådana. Men det behöfwer också goda hufwuden och ögon som begripa det wackra här i werlden bättre än du och jag, käre far. Låt Elias gå i skola, så få wi se hwad gry vår Herre har nedlagt i pojken.

Må så wara, efter ni säger det, sade den andre. Och så begynte Elias att läsa för flockaren.

En qwäll uppå hösten, när skymningen redan kom med brasornas sken och sagor och äfwentyr, sutto barnen i ring kring döfwa Kajsa, som wiste flera sagor än någon och som aldrig behöfde swara på några frågor, när hon berättade. Det war för underbart att höra, och ingen kunde begripa hwarifrån hon tagit så sköna historier om prinsessor och förtrollade flott och rosenlunder och paradislustgårdar. Hon be-

rättade om feernas palats, som stråla af silfwer och ädelstenar, om Neckens slott uti hafwets djup, om de blåa bergen i Ginnistan, der guldfasanerna bygga sina bon och som ständigt synas lika långt borta, om man än uti tjugu år skulle gå åt det hållet.

Åt den som komme dit och finge plocka fasanernas guldägg, ropade en af de små.

Åt den som bara engång finge se ett slott af silfwer och ädelstenar, ropade en annan af sällskapet.

Wid dessa ord upplyftade Elias sina wackra milda ögon och nickade godt. Det är ingen konst, sade han, det ser jag mest alla dagar.

Du? skrek barnen. Du? ropade Erik och gapstrattade. Jo det skulle man tro, här lära wißt wara många slott af silfwer bland skogens enrisbuskar!

Ja kom bara med i morgon afton en stund innan solen går ned, sade Elias saktmodigt.

Topp, sade alla, och följande afton gingo de med Elias ut på en kulle wid stranden, der man kunde se långt öfwer sjön. Det är inte så wackert nu som om midsommar, sade Elias. Andarne förja att sommaren flyr, de dansa icke så lustigt som förr, men wänta bara, rätt nu begynner det.

Alla barn sågo med största förundran bort emot

sjön, der aftonhimmelen färgades röd i purpur och guld. Och icke länge läto andarna wänta på sig. Knappt hade solens skifwa med yttersta kanten widrört sjön, innan det flög ett glimmande sken öfwer alla skyar och wågor, och de herrliga slotten skeno med sina höga pelare och sina försilfrade tak, och de små luftandarne gingo ur dem och begynte sina lekar.

Det war så herrligt, så förtjusande skönt . . . Elias klappade med sina små händer och ropade: ser ni, ser ni, der komma de!

Alla barnen sågo ditåt, och somliga sågo ingenting och somliga sågo slotten, men icke andarna. Blott en liten trasig tiggarslicka klappade liksom Elias händerna och skref utom sig af glädje: jag ser dem allihop, der komma de!

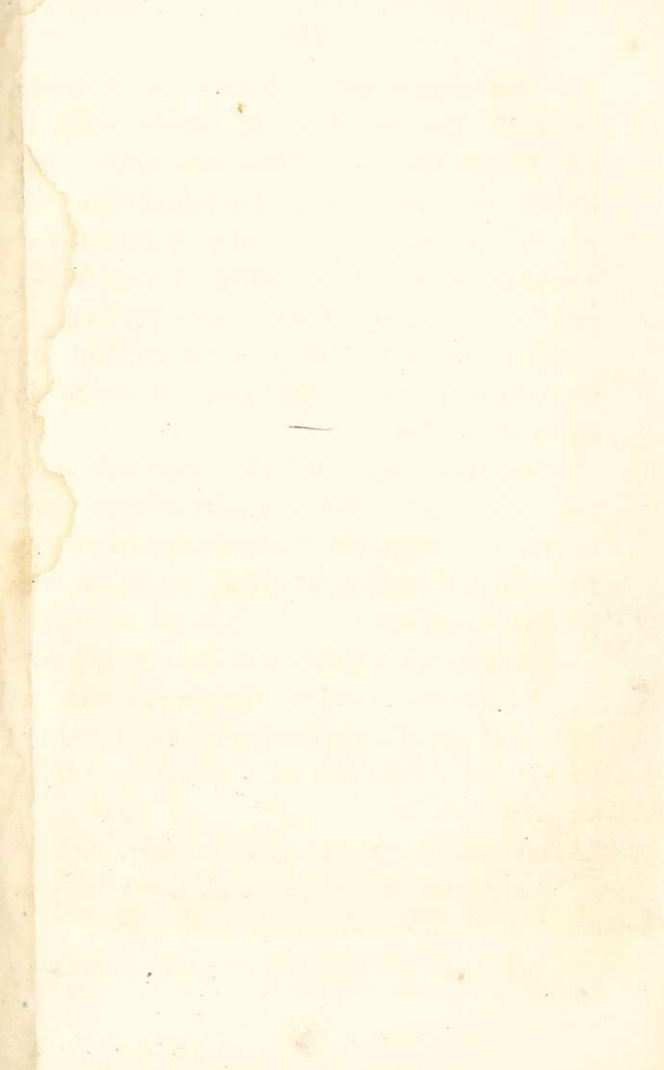
Swad för slag? ropade Erik, som också följt med. Jag ser ingenting annat än några molntappar som drifwas af wädet. Molnen äro bara wattendunster, har far sagt, och jag wet något mera än ni wet om den saken.

Nå hwad wet du då? skrefs barnen.

So jag wet ett ordspråk som är så här: morgonrodnad slasfig hatt, aftonrodnad wacker natt.

Nej så war det inte, skref en annan af pojkarne.

LUFTSLOTTEN.

Utän så här war det: aftonrodnad wacker natt, morgonrodnad slasfig hatt.

Det ljuger du så lång du är, skref Grif.

Du ljuger och inte jag, skref den andre.

Der har du för det, skref Grif åter, och så begynte pojkarne slåß och rappa om hwarandra af alla krafter midt i aftonrodnaden.

Nej se så wackert! ropade Elias och den lilla tiggarslickan, och flera af de andra ropade lifsom de: nej se så wackert! Ty just nu hade strimmorna bredt sig ut öfwer hela himmelens hwalf, andarne hade tagit i ring och dansade fring sina gyllene slott, och somliga bland dem sprungo i långa rader ut på den röda spegeln af sjön, togo fart och frysfade fring i wida wackra cirkelbågar, alldeles som snälla skridskolöpare på en blank is, när den första frosten strör blommor på kinderna.

Wänta du, skref pojken som hade fått stryk af Grif, jag skall gå hem och klaga för far!

Men kan ni då inte se! ropade Elias utom sig af förtjusning . . . nu stiger et torn på det högsta slottet i flyn.

Och der är en silfwerSPIRA i toppen och högst uppå den ett kors af guld, och röda flaggor fladdra

rundt fring tornet! skref lika förtjust den lilla tiggarslickan.

Bryr jag mig om sådant narrwerk, sade Gref förargad. Nu går jag hem att ge syrpa åt hästarne.

Wänta litet ännu, bad en annan af gossarne, som, näst Elias och slickan, hade sett mest. Äck sådana himmelskt klara färger! Se huru stränderna glänsa derborta i grönt och guld, huru bergens toppar blänka mot skyn, huru swanorna simma på sjön och huru det sakta röda swallet af wågen derborta mot klippan brytes i skum af silfwer!

Och hör hur det går en ton öfwer sjön och huru det sakta sjunger i löf och grenar, utropade tiggarslickan.

Och se, bad Elias, se dit . . . der tågar en skara af andar med blyttrande swärd och blanka hjelmor till strid emot slottet . . . Och konungen kommer ut med sin krona på hufwudet och leder wid handen en hwitklädd prinsessa . . . ack hon är så wacker, så mild ! . . . och derborta i klyftan ryter den gräsliga draken med sitt öppnade gap . . . och alla de fladdrande andarne, konungens folk, de rusa tillbaka från sjön, de ställa sig i täta leder utanför slottets mur . . . de affsjuta sina förgyllda pilar, som regna ned öfwer fiendens skaror . . . och nu rycka härarna fram till

strid . . . hurra, det klingar i alla hjälmars och kronor af blanka hugg . . . en stormvind kommer från öster och skakar hela flottets grund . . . Det skälswer, det wacklar, det störtar tillsammans, det brinner . . . och genom lågorna skina ännu andarnas swärd och prinsessans hwhita fladdrande klädning af silfwerfärg . . .

Nå den kan då prata i wädret, ropade Erif föraktligt. Har man nånsin hört en sådan galimatias! Nej nu går jag hem att äta gröt.

Ja nu gå wi hem att äta gröt, skrek de flesta af barnen. Blott Elias, tiggarslickan och gossen som hade sett färgerna qwarblefwo ännu länge på stranden, tills sista strinman af qwällen förgått och med den hela andarnes wackra spel derborta i rymderna.

Sedan den qwällen gingo nu tolf år förbi, och mycket förändrades. Till den fordom ensliga neyden flyttade en rik och ädel man från den aflägsna hufwudstaden. Han byggde sig här ett wackert hus och samlade omkring sig sköna tafior, bilder af marmor, herrlig musik och skaldernas wackra dikter. Än mer, han såg sig omkring med wälwilja och godhet bland alla bygdens barn, och hwarhelst han såg ett barn som röjde håg för det wackra i lifwet, der tog han den lilla under sin wård, bekostade lärdom och långa

resor samt bildade så efterhand omkring sig en liten, men utwäld samling af skaldar, målare, sångare och andra de sköna konsternas glada, men ack så ofta landsflyktiga barn.

Grif hade undertiden blifwit en stark, rast och wälmående bonde, som skötte fadrens hemman med drift och omtanke, plöjde åfvern, dikade mossarna och röjde nya bygder i ödemarkerna. Det war allt berderligt och bra, men Grif, liksom hans far, kunde icke få i sitt hufwud, att det någonsin skulle blifwa karl af Elias, som redan i flera år warit borta på resor utrikes. Stackars narr, sade de till hwarandra, han löper nu werlden omkring efter sina lustflott, och det går som wi sagt: en konung i mån är en tiggare på jorden.

Men en wacker dag kom Elias tillbaka, icke i trasor och armod, som fader och broder spått, utan som en wän och en son till den ädle mannen, som flyttat hit. Det rykte kom ut ibland folket, att Elias skrifwit sköna böcker, som menniskor läste med undran och glädje, och att hans namn war wida bekant och mycket älskadt i hela landet. Det hörde Grif och fadren och kunde ej nog förundra sig öfwer menniskors dårskap. De behölllo sina tankar för sig; de kunde ej

begripa hwad böcker och wisor funde uträtta för godt i werlden. Blott flockaren triumferade och sade: mins ni ännu hwad jag spått om Elias? Wår Herre behöfwer flera slags folk till att uträtta sina werk uppå jorden, somliga med plogen, andra med pennan, andra med penseln eller strängaspelet. Det är allt wår Herres goda wälsignade werk, och narr är den som tror att hans yrte här i werlden är det enda nödwändiga.

Men Elias war ödmjuk, såsom de äkta Guds utwalde alltid äro, och förhåfde sig icke för det han stod långt framom de sina i hjertats och hufwudets bildning. Han hedrade fader och broder högt, han gaf deras ärliga goda arbete deß rättwisa ära, och så hände, till Griefs och fadrens stora förundran, att de slutligen började tänka inom sig: Elias är kanske ändå icke så dum som wi trott. Om han åtminstone wore prest, så funde det kanske ännu bli folk af honom.

En afton stodo två unge män på fullen wid sjön och sågo med warma barnsliga ögon på andarnas lek långt borta i skyn. Och andarne woro sig lika, det odödliga åldras aldrig; men de båda unga woro ej alldeles desamma som förr. Det war Elias och hans wän, den fordne gossen, som främst af allt hade betraktat färgerna och landskapet och swanorna i

sjön. Wännen war nu en målare wida berömd för herrliga taflor; Elias war en skald af de få som dikta ur naturens eget hjerta. De sågo ömsom på hwarandra och på aftonrodnaden och smålogo godt, när de märkte hwarandras tankar derwid. Ja ja, sade de, det är allt som förr, men barndomens ögon ha wi ej mer så klara. Det ligger redan ett flor öfwer andarnes spel och naturens friskhet, men Gud ware tack, wi se genom floret deß bilder ännu.

Wins du den qwällen, sade målaren leende, när wi stodo så hänryckta öfwer skyarnas färgspel och när Grif midt i wår glädje påminte oss huru det redan war tid att gå hem och äta gröt?

Ja, sade Elias godt och gladt, det mins jag mycket wäl, och gröten har gifwit Grif starka armar, lifasom naturens skönhet har fostrat det sköna i oss. Men den qwällen war ännu en tredje bland oss, som såg mer än andra sågo, och det war en liten tiggarslicka. Bland oss tre war hon den som hörde en ton öfwer sjön och hade det mesta sinnet för sångens gudomliga gåfwa. Uck min wän, måleriet och poesin stå saknande här i dag, ty musiken fattas dem. Hwad har det blifwit af den lilla flickan? Fattig och utan lärdom, har hon icke, som wi, haft den stora lyckan

att utbilda Guds gåfwa till klarhet och form, och det gör mig ondt att Guds gåfwor förgåfwes spillas.

Wid det Elias talade så, hördes borta från skogen en röst så klar som klaraste silfwer och en wisa så enkel och skön, som om skogen sjelf hade diktat den i sin grönaste grönska. Och fram trädde mellan träden en wallflicka, som dref sina kor tillbaka till qwällen, och hon nalkades kullen, och då kände de båda igen den fordna tiggarslickan. Och hon kände dem hon på sin sida också och helsade dem med blyghet och glädje. Hon sjöng sina wisor för dem i qwällens klarhet, herrliga, hulda, ljuswa wisor, sådana man endast kan lära af skogens löf och af ångens blomster. Och målaren och skalden hörde derpå och rördes deraf i sitt djupaste hjerta. Se, sade de till hwarandra, Guds gåfwa är aldrig förgåfwes; den sjunger sin klara ton under den fattigas grofwa drägt såwål som under rikedomens och bildningens fina klädnad. O Gud, wi tacke dig, att du låter det sköna på jorden öfwerallt och ewinnerligt finna en wäg genom lifwets mödor, så att det icke af dem förqwåfwes, dör och spilles bort i befymren om dagligt bröd. Och så weta wi nu, att om ock mycket förgås för det att det icke haft wärd, så låter du dock ständigt nya blommor spira

upp ur naturens barm. Och wi sjelfwa förgås, men det sköna skall aldrig förgås. Så måla wi och så sjunga wi glada, ty wi måla och wi sjunga det ewiga sköna, som aldrig dör, emedan det är en stråle af Guds odödliga klarhet.

Nu rörde solen åter wid ytan af sjön, och hela himmelen rodnade rundtomkring. Der stodo åter de sköna glimmande slotten i skyn med deras pelare af kristall, deras höga torn och deras spiror af silfwer. Och andarne fladdrade åter ut derifrån och döflo i i sjön, så att vågen yrde i gnistor och rosor högt omkring, och de togo i ring och dansade rundt omkring himmelens fästen. Stränder och höjder skeno i astonrodnadens glans, snöhwita swanor summo på sjön, der for öfwer vågen en klingande ton, och den nedgående solens strålar spelade leende klart öfwer de tre Guds utwalde på kullen — målaren, skalden och sångerstan från den gröna skogen.

Innehåll.

1.	Fotspåren i berget	pag.	1.
2.	Wipplusti och gubben i mån	"	12.
3.	Kyrkklockorna	"	31.
4.	Pikku Matti	"	47.
5.	Sagan om Lillis näsa	"	66.
6.	Björken och stjernan	"	74.
7.	Blomstertinget	"	88.
8.	Luftslotten	"	106.

Rättelser:

Sid. 47	rad 7	nedifr.	står:	gammall	läs:	gamla
" 57	" 6	"	"	gör;	"	göra'
" 93	" 8	uppskr.	"	sladdrade	"	sladdrade

Punkter i stället för komma m. fl. mindre fel torde läsaren
benäget rätta.